

Akár megverték

Lafontaine, a belgák szimpatikus interparlamentáris delegátusát a konferencia bezárulásának alkalmából a bucuresti-i vasgárdisták, akár nem történt meg ez a hihetetlenül hangzó eset: a miniszterelnökség sajtóosztályának titokzatos cáfolata sem juttat mást az eszünkbe, minthogy egyének és eszmék ütköztek újra össze egy nagygyűlés keretein belül, s az ütközésközéből ezuttal sem az eszmék kerültek ki győztesen, amelyeknek a megvalósítását hiába várja sóvárogva, akár Bucurestiből, akár Genfiből, akár Cochinchinából a meggyötört világ. Ami Bucurestiben az interparlamentáris unió lezárult konferenciáján történt, — ma már megállapíthatjuk —, nem egyéb, mint egyes kivételes tehetségu államférfiak egyéni megnyilatkozásainak szép felvonulása a béke, a leszerelés, a gazdasági együttműködés örök tervei mellett: egy eszmei defilálás, diszszemle a nyugtalan emberiség számára, hogy aztán a résztvevők újra visszavonuljanak a szokott, a régi és megdönthetetlen kaszárnyákba.

De nem is történhetett másképp. Amint már az ülészak összeülése alkalmából e helyen megjósoltuk, a béke álmadozóinak ezuttal is csak fel kellett ébredniök az álom végén és ki kellett pottyanniök a rózsaszínű fellegvárak lengé építményéből a valóság rideg szikláira, amelyek a maguk évszázados, sőt évezredek keménységükben elpusztíthatatlannak látszanak ma is. Ezek a sziklák a nemzetközi politikai élet rideg realitását jelentik, amelyeken már meg kellett törnie jónéhány pacifista törekvésnek; amelyeken zátonyra jutott annyi duzzadt-vitorlájú hajó, amely merészen vágott neki a Jóménység foka felé vezető utnak. Biztató jelenség, ha az egykor egymással fegyverrel szembenálló államok a zűrzavarok mellett keresik az együttműködés módjait: de ennek a törekvésnek mielőbb sikerre kellene vezetnie! A szép szölamok azonban ezuttal is hajótöréshez vezettek és az egyes államok delegátusai éppugy hajbakaptak egymással a gazdasági együttműködés gyakorlati módozatainak megbeszélése közben, mint a leszerelés kérdésének tárgyilagos vitáján, ahol fiaskót vallott újra az a törekvés, amely a leszerelés végrehajtásában valamennyi nemzet egyenlő kötelezettségét és egyenlő arányú módját kívánta megvalósítani. Nem kellett tehát meglepetést egyáltalán a bucuresti-i táviró mai hiradása sem, amely közölte a világgal, hogy az interparlamentáris konferencia elvetette a nemzetközi hadsereg felállításának eszméjét is és — genfi mintára — ezzel a végső akkorddal ünnepélyesen befejezte az ülészakát.

Tévedés volna azonban azt hinnünk, hogy ezzel a mélabus akkorddal napirendre térhetünk az események felett. Legalább is akkora tévedés volna, mint azt gondolnunk, hogy a világ békevágyát és építő munka utáni kielégíthetetlen sóvárgását mindig ezek a nemzetközi kongresszusok és konferenciák fejezik ki és döntenek el. Amint a dunai államok gazdasági egységének nemzetközi evangéliuma lett a „Plan Hantos“, vagy amint a Young-tervet követő Hoover-terv becsülettel akarja likvidálni a háború által koldussorsra süllyedt európai államok gazdasági börtöneit, úgy a történelmi evolúció továbbra sem tűnt el az emberi sors egyetemes életútjából. Ahogy az egyes államok delegátusai megnyilatkozhattak egyénileg eddig is a különféle nemzetközi konferenciákon, éppugy nem pihennek a gazdasági élet internacionális fanatikusa sem, akik a lelkiismeretes orvos kötelesség tudásával figyelik a haldokló gazdasági rend kihagyó érverését és az idején szükséges radikális beavatkozást sürgetik. Hoover elnök elszánt akciója, mellyel a moratóriummal kezdetű hadiadósságok rendezésé-

Lemondott a Brüning-kormány

Hindenburg elnök ismét Brüninget bizta meg kormányalakítással — A kormányelnök megkezdte tárgyalásait az új kormány megalakítására — Brüning pártokon kívül álló kormányt akar alakítani. Kombinációk a kormány új tagjairól

Brüning 24 órán belül összeállítja az új kabinetet

Berlinből jelentik: A német birodalmi kormány hosszasan vajdó rekonstrukciójának gondolata a cselekvések területeire került. Brüning birodalmi kancellár ma délelőtt benyújtotta a kormánya lemondását, amelyet Hindenburg birodalmi elnök tudomásul is vett, egyben pedig új megbízást adott a lemondott kancellárnak az új kabinet megalakítására azzal a megjegyzéssel, hogy az új kormányt a pártpolitikai kapcsolatokra való tekintet nélkül alakítsa meg. Brüning elfogadta a birodalmi elnök új megbízását és még a délelőtt folyamán megkezdte tárgyalásait az új kabinet megalakítását illetőleg.

A helyzetet beavatott politikai körök teljes nyugalommal itélik meg, mivel az a véleményük, hogy Brüning akcióképesebbé kívánta tenni ezzel a ténnyel az új kormányát. Ezt a kombinációt látszik megerősíteni Hindenburg elnök kijelentése is, amely felmenti a designált kancellárt attól a pártpolitikai vesszőfűtéstől, amelyben előző kabinetjének megalakításánál része volt. Brüning ennek megfelelőleg minden kapcsolatot megkiván szelálni az egyes politikai pártokkal és megkísérli a pártokon kívül álló politikai egyéniségek kormányának megalakítását. Mindazonáltal ez nem jelenti azt, mintha Brüning ezuttal a parlament nélkül, vagy akár egy árnyék-parlamenttel kísérelné

meg a további kormányzás nehéz munkáját. A második Brüning-kormány a kancellár elképzelései szerint a tettek kormánya lesz, amely a feltétlen többséget eredményeinek kialakításától várja.

A fenti kombinációt azonban részben cáfolni látszik az a körülmény, hogy a birodalmi kancellár, amint a legújabb távirati jelentések hirül adják, már a délelőtt folyamán újra tárgyalásokba bocsájtkozott dr. Wirth volt belügyminiszterével, aki hajlandónak mutatkozott továbbra is résztvenni a Brüning-kabinetben. Dr. Wirth, mint ismeretes, kifejezetten pártpolitikus.

A kormányelnök különben minden valószínűség szerint 24 órán belül össze is fogja állítani az új kabinetet. Arra az esetre, ha Wirth dr. nem vállalná továbbra is a belügyi tárca minden feltétel nélküli vezetését, úgy Gessler volt hadügyminiszter kerül a belügyi tárca élére. Hírek szerint Warmbold professzorral tárgyalt a kancellár a birodalmi gazdasági miniszterség átvételére, míg az igazságügyek élére Joelt kombinálják. Igen nagy érdeklődés kíséri a birodalmi ellenzéki blokk megalakítását is, amelynek komponens pártjai: a német nemzeti-párt, a nemzeti szocialista párt és a Landvolk-párt vasárnap együttes kongresszusra készül.

Királyi dekrétum az angol parlament feloszlásáról

A parlament feloszlását megnyugvással fogadták — Emelkednek az aranyjeű papírok. A font Newyorkban emelkedett

Ramsay Macdonald miniszterelnök szözata a néphez

Londonból jelentik: Ma felolvasták az angol parlamentben azt a királyi dekrétumot, amelyben György angol király a parlament feloszlátását rendeli el királyi felségjogánál fogva. A király ez intézkedését az alsóházban a hagyományokhoz ragaszkodó angol politikai élet intézői a megfelelő ösrégi szertartások közepette fogantatosították, amelyeket azonban az alsóház nem látszott valami tulságos ünnepelességgel méltányolni. A parlament királyi feloszlátása a választási harc kezdetét jelenti Anglia valamennyi kerületében. Macdonald miniszterelnök bejelentette, hogy az új választásokat október 27-én tartják meg.

Politikai és gazdasági körökben egyébként nagy megnyugvással fogadták a parlament feloszlátását. Az aranyszélű papírok ma elértek az aranyparitás felfüggesztése előtti nívójukat. A font Newyorkban 380-ról 390-re emel-

kedett. Általában a hangulat kedvező és a nemzeti kormánynak 150—160 főnyi többséget jósolnak. A liberálisok paktum híján nagy aggodalommal néznek a választások elé. Lloyd George új progressziv párt alakításának gondolatával foglalkozik. Ez a párt közel állana a munkáspárthoz. A konzervatívek ma bizalmat szavaztak Baldwinnek.

Ramsay Macdonald angol miniszterelnök az angol néphez intézett szözatában kijelentette, hogy a problémák a kivételes viszonyok között kivételes megoldást kívánnak. A kormánynak minden gazdasági kérdést behatóan meg kell vizsgálnia. Macdonald végül bejelenti, hogy a választások elkerülhetetlenek, amelyek célja azonban bebizonyítani, hogy az angol nép támogatni hajlandó minden olyan törekvést, amelynek célja Anglia és az angol hitel szilárdabb alapokra való helyezése.

nek kérdését egyszer és mindenkorra leiratni kívánja az érdekelt államok könyveiben, megvalósulása esetén többet ér a Népszövetség egy évszázados munkájának összességénél és az interparlamentáris unió egész eddigi tevékenységénél, — mert amit tervez, azt törekszik meg is valósítani. És egyáltalán nem lehetetlen, hogy a Hoover-terv elérje célját: az európai fogyasztópiacok benső lábraállításának elősegítését és ezzel Európa gazdasági talpraállítását. A magára-döbbenő világ egyre job-

ban belátja, hogy a meddő konferenciák korszaka lejárt és az egyéni akciók heroikus korának modern gazdasági renaissanceától remélheti csupán sorsa ószánte jobbrafordítását. (J.)

Adakozzunk a munkanélkülieknek!

Személy- és tehervonat összeütközött

Megrongálódtak a vagonok. — Megszökött a váltókezelő.

Vasiból jelentik: Ma délelőtt a 602-es számú személyvonat, amely a kora reggeli órákban indult el Jasiból, Marasesti állomáson összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközés közvetlenül a pályaudvar centrumában történt és az utasok között nagy pánikot idézett elő. Az összeütközés oly heves volt, hogy a személyvonat lokomotívja rendkívül megrongálódott, ezenkívül a tehervonat több kocsija szintén tönkrement.

A szerencsére emberáldozatot nem követelő karambol után azonnal bevezették a vizsgálatot, amelyet Ianculescu CFR igazgató, aki éppen a helyszínen tartózkodott, maga irányította és megállapították, hogy a váltó át volt kapcsolva arra a vágányra, melyen a tehervonat tolatott és így történt az összeütközés. A váltókezelő nyomtalanul eltűnt és kézrekerítésére erélyes nyomozást vezettek be.

A hadügyminiszter feltűnéskeltő törvényjavaslatát

A törvényjavaslatot legközelebb a parlament elé terjesztik.

Bucurestiből jelentik: A Lupta értesítése szerint Stefanescu Amza hadügyminiszter a következő törvényjavaslatokat szándékozik a parlament elé terjeszteni: 1. A komercializált nemzetvédelmi cikkek és berendezések gyárait a hadügyminiszter ellenőrzése alá helyezték. 2. Egy javaslatot külön műszaki hadtest és műszaki vezérkar alakítására és végül 3. a katonai keretéről szóló törvényjavaslatot.

Merénylet a Rapid-vonat ellen

Medgyes közelében követ dobáltak meg egy vonatot. — A fűtőt súlyosan megsebesítették.

Medgyesről jelentik: Ma éjszaka ismeretlen tettesek Danes és Dumbraveni állomások között megtámadták a hármas számú Rapid-vonatot, amelyre valóságos közepért zúdítottak. Az ismeretlen ködöbálók a Rapid több ablakát beverték, ugyancsak beverték a mozdony egyik ablakát is és a kövek a fűtőt súlyosan megsebesítették.

A vonat ekkor a nyílt pályán megállott, azonban a tettesek elmenekültek. Medgyes állomáson az esetről jelentést tettek az állomásfőnökségnek, ahol intézkedtek, hogy a súlyosan sérült fűtőt kórházba szállítsák. A csendőrség a rejtélyes ködöbálók kézrekerítésére megindította a nyomozást.

Nichi Lázár dr. Aradváros kulturális ügyeinek igazgatója

Fontos módosítások a városi szabályrendeletben — Egy kézben összpontosulnak a kulturális ügyek — Popa Constantin tanácsos, hír szerint, az adminisztratív osztály vezetését veszi át —

Az aradvárosi interimár-bizottság legközelebbi ülésének fontos eseménye lesz Radu Cornel dr. elnök jelentése a városi szabályrendelet újabb módosításának befejezéséről. Közel egy teljes hónapon át tárgyalta ülésről-ülésre az interimár-bizottság a szabályrendelet módosításait, amelyek jelentős változásokat fognak eredményezni a város adminisztrációs munkabeosztásában is.

Az új munkabeosztásnak egyik figyelemreméltó változása a város kulturális ügykezelésének központosítása lesz. Amint már röviden a közelmúltban jeleztük, a város vezetőségének az a terve, hogy egyetlen egy kézben összpontosítsa Arad kulturális ügyeinek ügykezelését. Erre a módosításra mindeddig nem kerülhetett sor, mivel az érvényben lévő régi szabályrendelet nem tartalmazott rá megfelelő paragrafust. A szabályrendelet átdolgozott javaslatát — amelyet az interimár-bizottság legközelebbi ülésén minden bizonnyal megszavaz

A BRÁZAY SÓSBORSZESZ 3 tulajdonsága: jobb, olcsóbb és ami a fő hatásosabb!!

A nemzetközi hadsereg ellen döntött az Interparlamentáris Unió

A terv ellen kilencvenhat szavazatot adtak le, mellette kilencvenhárom — Leszerelés az egyenlőség elve alapján — Az amerikai delegátus érdekes nyilatkozata „Le kell mondani a túlzott nacionalista egoizmusról!”

Bucurestiből jelentik: Az Interparlamentáris konferencia szerda délelőtti ülésén megvitették a szavazást Lafontaine belga és Marlin francia delegátusok együttes javaslatára felett, amely egy. a Népszövetség égisze alatt felállítandó nemzetközi hadsereg megalkotására irányult, a béke biztosítására.

A javaslat mellett szavaztak le a francia, belga, román, görög, cseh és jugoszláv kiküldöttek, míg ellene szavaztak Amerika, Olaszország, Magyarország és Anglia képviselői. Németország nem szavazott. A szavazás vég-

Befejeződött az Interparlamentáris Unió bucuresti-i kongresszusa

Az Interparlamentáris Unió kongresszusa ma délután befejezte ülését. A délutáni ülésen elsősorban megválasztották a titkárokat Pella Vespasian román és Hallig svéd delegátusok személyében, akik a következő kongresszusig az Unió ügyeit intézni fogják.

Loebe német delegátus szólalt fel ezután, aki azt magyarázta, hogy Németország mért nem vett részt a délelőtti szavazáson. A probléma ugyanis nagyon komplikált és még nincs eléggé áttanulmányozva. A német delegáció álláspontja az, hogy Németország helyzete bizonyos szerződések következtében jóval inferiorusabb más államokkal szemben. Ilvenformán Németország a többi államra bízta, hogy azok a leszerelési problémák során a teljes egyenlőség elvét diadalra juttassák és nem akar szavazatával befolyást gyakorolni másokra.

Egyenlő jogokat kell biztosítani minden nemzetnek

Ezután az európai federáció tervét tárgyalták. De Viar belga delegátus, a konferencia előadója az ezzel a kérdéssel kapcsolatosan eddig kötött szerződéseket ismertette. Szükséges továbbfejleszteni a nemzetek közötti kapcsolatokat, életszükséglet a vámuniók megvalósítása és minden más eszköz az Európai Federáció

eredményeképpen 96 szavazatot adtak le a terv mellett és 93 szavazatot ellene. Minthogy azonban egy javaslat elfogadásához kétharmad szavazattöbbség kell, a nemzetközi hadsereg tervét elvetették nyilvánították.

Ezután a tegnapi román formulár-javaslat tárgyalására tértek át. A javaslat arról szól, hogy az Interparlamentáris Unió, a Népszövetség alapszabálya 8. szakaszának szemelött tartásával hasson oda a leszerelési konferencián, hogy a résztvevő államok közös egyetértéssel, az egyenlőség elve alapján igyekezzenek a leszerelést gyakorlatilag megvalósítani.

megteremtésére. Bell német delegátus azt hangoztatta, hogy a delegációban egyenlő jogokat kell biztosítani minden nemzetnek. A federáció megvalósítása úgy lesz csak lehetséges, hogy ha nem lesz különbség lefegyverzett és lefegyverzett között.

Pompeiu elnök ezután rámutatott a kongresszus fontos munkájára, amely abban jegecesedik ki, hogy a fájdalom és gond összekovácsolja az embereket és nemzeteket. Végül Pop C. István dr. szólalt fel, aki hangoztatta, hogy a résztvevő huszonöt ország azt üzeni Berlinnek és Párisnak, hogy fogjanak össze a világbéke és a nemzetek fejlődése érdekében. A kongresszus végül egyhangulag elfogadta azt az indítványt, hogy Károly királynak bődölv táviratot küldjenek, amelyben megköszönik a meleg fogadtatást. Az Interparlamentáris Unió kongresszusa ezzel véget ért.

Az Interparlamentáris Unió konferenciáján résztvevő Burton K. Wheeler, amerikai szenátor, az Egyesült-Államok alelnöke is. Wheeler szenátor nemrégiben nagy tanulmányutatót tett Európában és három hónappal ezelőtt Oroszországban is járt. Utjáról és az aktuális problémákról a következő érdekes nyilatkozatot adta a sajtó képviselőinek:

— Európától függ, hogy megváltozik-e a világ arca vagy sem. A kapitalizmus keresztülon áll. És csak akkor élhet tovább, ha az európai államok lemondanak a túlzott nacionalista egoizmusról, ha komoly gazdasági együttműködés kezdődik Európa államai között és ha megszüntetik a vámhatárokat. Amerika nagy érdeklődéssel figyeli az európai problémák kibontakozását, mivel a sürgős megoldástól függ saját sorsa is.

Ezután a páneurópai tervről beszélt Wheeler, majd pedig oroszországi útjára terelte a szót:

„A szovjet gazdasági helyzete súlyosabb, mint bármely más államé”

— Most voltam másodszor Szovjetországban. Először 1923-ban, másodszor pedig alig három hónappal ezelőtt. Hogy milyen impressziókkal tértem vissza? A szovjet gazdasági helyzete súlyosabb, mint bármely más államé. Sehol sem éreztem ily erősen hatását az általános krízis. Összeomlott itt minden: a szőlőszabadság, az egyéni szabadság, a vallásszabadság. A jelenlegi Oroszország a legautokratikusabb állam, amely valaha létezett. Az ötéves tervvel kapcsolatos kérdéseket is alaposan áttanulmányoztam. Minden oldalról szereztem információkat, sőt Stáinnal is többször beszéltem. Az industrializálási tervet nem öt, hanem négy év alatt fogják megvalósítani. De mibe, mennyi áldozatba kerül ez az orosz népnek! Meggyőződésem, hogy az ötéves terv megvalósítása után sem fogja tudni ellátni Oroszország a saját maga ioari szükségleteit.

Az interparlamentáris kongresszus belga delegátusának inzultálásáról

terjedtek el hírek Bucurestiben — Allítólag vasgárdisták támadták meg Lafontain belga delegátust. Mirescu szociálista képviselő levele

A miniszterelnöki sajtóiroda kommunikéje szerint a szóban- forgó esemény nem történt meg

Bucurestből jelentik: Az ország fővárosában az a hír terjedt el, hogy az Interparlamentáris Unió kongresszusának belga kiküldöttét, Lafontain belga szenátort két nappal ezelőtt három vasgárdista megtámadta és inzultálta.

Az esetről a lapok nem irtak semmit és így az egészen máig megmaradt a hír misztikus, ellenőrizhetetlen alakjában. Bucurestiből érkező, nem hivatalos hírek arról számolnak be, hogy tegnap este a szociálista-párt ülést tartott, amelyen a belga szociálista szenátor ellen elkövetett „támadást” rendkívül éles hangon kommentálták és azért egyes hivatalos körököt tettek felelőssé.

A mai nap folyamán Mirescu szociáldemokrata képviselő levelet intézett Pompeiuhoz, aki tudvalevőleg a ma véget ért Interparlamentáris Konferencia elnöke. Mirescu a levélben rátér arra, hogy két nappal ezelőtt Lafontain belga szociálista szenátort, az Interparla-

mentáris Unió belga kiküldöttét faszista érzelmű ifjak megtámadták és inzultálták. Ő és barátai azt várták — ugymond — hogy a román parlamenti csoport megfelelő módon megbélyegzi a brutális támadást. Ez azonban nem történt, a szégyenletes támadás híre már széles körökben elterjedt és nem valami kedvező fényt vet majd az itteni viszonyokra.

Ezzel egyidejűleg, ugyilátszik a különböző terjengő hírek hatása alatt a miniszterelnökségi sajtóiroda ma hivatalos kommunikét tett közzé. Ez a kommuniké a fantasztikus ügyet még homályosabbá teszi. A hivatalos nyilatkozat ugyanis szövege teszi, hogy a tegnapi estli szociálista gyűlés egyik szónoka a miniszterelnökséget tette felelőssé „egy brutális támadásért”. A miniszterelnökség elítéli azt a hargot, ami a gyűlésen megnyilvánult, annál is inkább, mert a „szóbanforgó esemény meg sem történt.”

Hoover mentőakciója

Felajánlja az összes háborus adósságok törlését

Washingtonban megtörtént a döntő lépés — Hogyan született meg a három és ötéves moratórium terve? Hoover feltétele: a fegyverkezés végleges beszüntetése

A Fehér Ház magáévá tette a magánbankok tömörülésének gondolatát

Az új Hoover-moratóriummal kapcsolatban napról-napra újabb híradások látnak napvilágot. Tegnap számunkban jelentettük, hogy Hoover három éves moratóriumot ajánl fel Európának, mai washingtoni jelentések pedig már arról számolnak be, hogy Hoover újabb, összesen öt éves moratórium tervét fogja a Népszövetség elé terjeszteni. A francia lapok híradása szerint erre vonatkozólag Washingtonban már döntő lépés is történt.

Az új moratórium tervéről a leghatározottabban a *Chicago Tribune* párisi kiadása ír. A lap felsorolja azokat az indokokat is, amelyek az Egyesült-Államok elnökét erre az újabb lépésre készítették. A *Chicago Tribune* ugyanis azt írja, hogy még annakidején, amikor a német fizetéseket egy évre felüggesztették, felmerült Washingtonban az a terv, hogy Amerika a németeknek ötéves fizetési szünetet engedélyezzen. Ez a terv azonban néhány amerikai nagybank ellentállásán megghiúsult. Ezeket a bankokat az USA kormányában néhány, a radikális köztársasági párthoz tartozó férfi képviseli. Ez a kisebbség most állandóan ellenzéki magatartást foglal el Hooverrel szemben. Hoover azonban valóságos hadjáratot indított az ellenzéknek amúgy sem nagyszámu csoportja ellen. Legutóbb, amikor a *Fehér Házban* letárgyalásra került a Népszövetségnek az a jelentése, amely az európai államok fegyverkezési állapotáról számol be, Hoover erős kirohanást intézett az ellenzék ellen. A vita folyamán felvetődött a bizalmi kérdés is és a szavazás Hoover fényes győzelmével végződött.

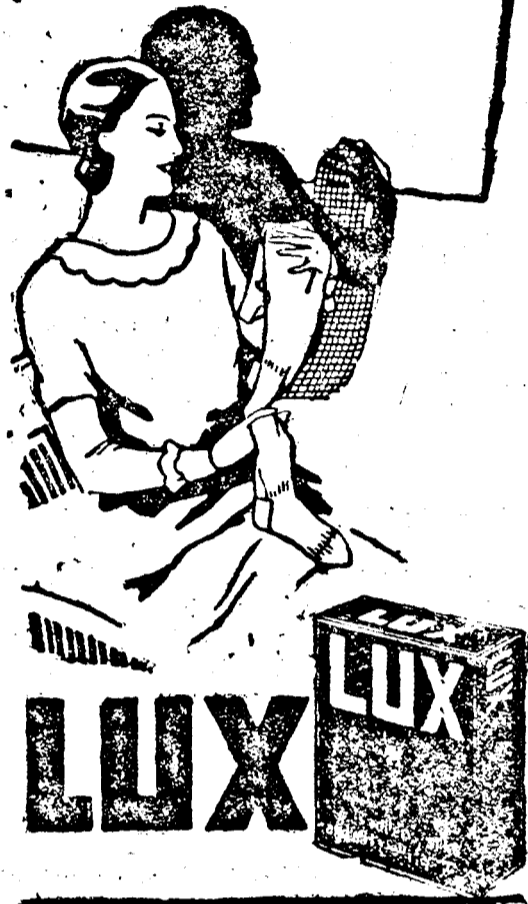
Ez volt az az esemény, amely döntő elhatározásra készítette az elnököt. Hoover ugyanis ujja akarja szervezni kormányát, még pedig úgy, hogy az ujkeltű ellenzékét kizárja abból. Amikor aztán Hoover a moratórium három évre való meghosszabbításáról szóló javaslatát a Fehér Ház elé terjesztette, az osztatlan tesszéssel találkozott. A következő nap azonban az amerikai Irving trósz elnöke nyílt kérdést intézett az elnökhöz, hogyan képzeli az amerikai bankok helyzetét a moratórium-évek lejártá után. Az amerikai bankok ugyanis a fizetések összegeinek elhalasztása, következtében tetemes károkat szenvednek. A bankok tiltakozására Hoover nagy beszédben válaszolt, amelyet tegnap tartott a Fehér Házban. Beszédében az ötéves moratóriumról már mint befejezett tényről beszélt. Ezt annál is inkább meglehet, mert a kormány újraszervezése ekkor már teljes menetben volt. Hoover az ötéves moratórium ellenszolgáltatásaképpen Európától egy feltétlen és kikötésmentes ötéves fegyverkezési szünetet követel.

Mindezt a francia lapok tegnap este közölték. Ugyanezekben az órákban Hoover a pártvezérekkel tanácskozott. A tanácskozás három órán keresztül tartott, majd pedig híre ment annak, hogy Hoover most már lemondott az ötéves moratóriumról és fel fogja ajánlani az összes háborus adósságok eltörlését. Ajánlatának feltétele, hogy a Népszövetség még lehetőleg február előtt összehívja a már két éve tervezett leszerelési konferenciát, amelynek egyedüli célja a mindennemű fegyverkezés azonnali és végleges beszüntetése lesz.

Washingtonból jelentik, hogy éjjel után néget ért a nagy értekezlet, amelyről távozóban Wagner, amerikai német szenátor kijelentette, hogy a Fehér Házban tartott értekezleten elvben elfogadták a magánbankok tömörülésének gondolatát. Az új, alakulatnak 500 millió dollár alapítókéje lesz. Az intervenciósi alakulat megteremtése Hoover ötlete. Általában az elnök belgazdasági akciója elé nagy reményekkel tekintenek. A mára összehívott nagy értekezletől pedig különösen nagy eredmé-

nyeket várnak. New-yorki jelentések szerint a tőzsdén Hoover belgazdasági akciója következtében nagy áremelkedések voltak. A spekuláció a kedvező hangulat következtében idegesen sietett fedezni üres eladásait s a nagy kereslet miatt megindult a hausse, amely önmagát verte följebb és följebb. A villanygép nem tudta jelezni az árfolyamok változását. Általában az összes értékpapírok 10—20 százalékkal emelkedtek.

Ezren és ezren
bizonyítják:
Selyemharisnyák
mégegyszer annyi
ideig tartanak
naponként langyos
Luxhabbal kezelve.

Magyarországon szakítani akarnak a bolettával

A 33-as bizottságban a parlament összehívását követelték. — Teleszky nagy beszéde a magyar-orsz kereskedelmi kapcsolatokról.

Budapestről jelentik: A „Magyarország” értesülése szerint Pallavicini György a 33-as bizottságban bejelenteni készült, hogy amennyiben a kormány nem hajlandó rövidesen összehívni a parlamentet, akkor az ellenzék kivonul a 33-as bizottságból. Azza indokolja ezt a lépést, hogy a 33-as bizottságnak felrészítésre van szüksége. Az ügynek különös aktualitást kölcsönöz, hogy A. Imássy elnök éppen ma jelentette ki, hogy egyelőre nincs szó arról, hogy a kormány a parlamentet rövidesen összehívna.

Teleszky egyébként nagy beszédet tartott az állami és magángazdaság együttműködéséről és a termelési képességek fokozásáról. Új beruházásokra — mondotta — nem lehet kölcsönt kapni. Szakítani kell a bolettával és a kormánynak főképpen a nyersanyagok ellátásáról kell gondoskodnia. Kijelentette, hogy bár tudja, miszerint ettől a gondolattól igen sokan idegenkednek, nem szabad visszariadni attól sem, hogy Szovjetországgal felvesse Magyarország a gazdasági kapcsolatokat.

A készáru-export Oroszországba megvalósítható lenne, különösen, ha Oroszország cserébe nyersanyagot szállítana. Az egész kapitalista világ felvette már a gazdasági kapcsolatokat Oroszországgal és Magyarország Don Quixote-i küzdelmet folytat egymagában. Ezzel, hogy mereven elzárkózunk Oroszországtól, még nem mentettük meg a kapitalizmust, fejezte be beszédét Teleszky.

Veszedelemes ékszertolvajokat

fogott az aradi rendőrség Temesváron több betörést követtek el — A lopott holmikat Aradon akarták értékesíteni — A temesvári bünyügyi osztály főnöke, Gutu Atanáz Aradra érkezett a tettesekért

Vakmerő tolvajokat sikerült az aradi rendőrségnek kézrekeríteni. A tolvajok néhány héttel ezelőtt Temesváron „dolgoztak” és a zsákmányt most Aradon próbálták értékesíteni, ezen azonban rajtavesztettek.

Pár nappal ezelőtt értesítették a rendőrséget, hogy egy ismeretlen férfi egy nő társaságában értékes ékszereket kínál fel több ékszeresnél megvételre. A rendőrség részéről Zevelcuta detektív megindította a nyomozást és tegnap délután sikerült is a gyanús embereket megtalálni. Mintegy 50 ezer lej értékben találtak ékszer náruk és mivel az ékszerek eredetére vonatkozólag nem tudtak felvilágosítást adni, előállították őket a rendőrségre. Kihallgatásuk során azután részletes vallomást tettek. Megállapítást nyert, hogy a nő Balogh Matild 23 éves kolozsvári illetőségű szolgáló-

leány, a férfi pedig barátja, Eberlein Antal 26 éves Comlaus községbeli illetőségű cipész. A leány Temesváron utollára Catana György St., Baci 18. szám alatt lakó mérnöknel szolgált. Itt gazdája távollétében kifosztotta a lakást, magához vette az ott talált nagyértékű ékszereket és megszökött. Balogh Matild ekkor Aradra utazott és itt ismeretséget kötött Eberlein Antallal, aki megígérte, hogy segíteni fog neki az ékszereket értékesíteni. Ekkor történt a rendőrség közbelépése.

Ma délelőtt Aradra érkezett Gutu Athanáz, a temesvári rendőrség bünyügyi vezetője a károsult Catana mérnök társaságában. A mérnök a megtalált ékszerekben csakugyan felismerte a saját tulajdonát. Ennek következményeképpen a tolvaj cselédleányt és Eberleint Gutu komisár átkísérte Temesvárra, ahol a vizsgálat további részét lefolytatják.

Ehrenfeld Magda virágot árul

A nyíregyházai gyilkosság hősnője tanulóleány Saásdy Alice pesti színésznő virágüzletében — Látogatás Magda lakásán — Zárkózott életet él, akinek nevét annyit emlegettek

Ehrenfeld Magda, akiért két évvel ezelőtt egy nyíregyházi fatelep irodájában gyilkolt és meghalt valaki, régóta nem hallat magáról. Volt idő, amikor a neve többször volt lenyomtatva az újságokban, mint a prominens színészeknek és a mérges politikusoknak. A nyíregyházi dráma fő-tárgyalásán kitergették intim leányéletének minden titkát, valósággal orvosszakértői vizsgálat alá vonták még a csókjait is. A fatelepi gyilkosság fakul már lassan az emberek emlékezetében. S t a r k Andor kint fekszik a nyíregyházi temetőben, Klein Sándor a szegedi Csillagbörtön darócós lakója, Mi lett Ehrenfeld Magdával, akiről annak idején azt beszélték, hogy új életet kezd, talán a nevét is megváltoztatja. A pletykák arról szóltak, hogy kivándorol.

A család csakugyan nem sokkal a főtárgyalás után feladta a nyíregyházi lakást. Ehrenfeldné két leányával, Magdával és a fiatalabb Icával Budapestre költözött. A Károly-körút nemrég épült 5. számú házban béreltek lakást — ez volt róluk az utolsó hír. Ehrenfeld Magda véglegesen eltűnt ezután a nyilvánosság elől, ahol a mondain világ mutatkozik, még a Károly-körút 5. számú ház la-

Az erdélyi kisebbségi iskolák kérdése

a népszövetségi ligák uniójának ülésén

Perugiából jelentik: A népszövetségi ligák uniójának ülésait befejezték. Az október másodikán megkezdődött tanácskozások során olyan pontok is szerepeltek, amelyek Magyarországot is érdeklik. Szóba került az erdélyi kisebbségi iskolák kérdése is, amelyekre nézve a magyar liga delegátusa írásos előterjesztést tett és a román delegátus bejelentette, hogy szintén írásban fog válaszolni. Pókapi Pivny Béla magyar delegátus három kérdést vetett fel:

1. A biatorbágyi merénylettel kapcsolatban felhívta a ligák figyelmét, hogy megfelelő nemzetközi intézményeket süngessen az ilyen események megelőzésére.

2. A már felvetett aranykérdés mellett foglalkozzanak a veszélyeztetett valuták megmentésének kérdésével és vegyék programba az egységes világvalutát és a valuták nemzetközi garantálásának ügyét.

3. A valutakrisziss sújtotta országok kölcsönös segítése.

kói is igen ritkán láthatták Magdát, aki túlzottan zárkózott életével próbálta eltompítani azt a különös népszerűséget, amelyhez akaratán kívül jutott.

A Károly-körút 5. számú házban van egy virágüzlet, egy színésznő, S. Saásdy Alice a virágüzlet tulajdonosa.

Néhány héttel ezelőtt egy fiatal hölgy kereszte a tulajdonosnőt az üzletében, akinek azt mondta, hogy életpályát szeretne választani, sokat gondolkozott azon, hogy mihez lenne leginkább érzelme. Mivel nagyon szereti a virágokat, ilyen üzletben szeretne dolgozni. Az a terve, hogy ha „kitanulta a mesterséget”, maga is virágüzletet nyit. Saásdy Alice engedett a kérésnek és Ehrenfeld Magda ma már tanulóleány a Károly-körúti virágüzletben.

Egyik délelőtt bementünk Saásdy Alice virágüzletébe. Magda nem volt ott, templomba ment az édesanyjával. Egyébként mindig pontosan ott van — mondja Saásdy Alice — komoly és szűkszavú. Arról, ami volt, sohasem beszél!

„Ehrenfeld”. Ez áll a második emeleti lakás aiján.

A polgári lakásban Magda és Ica fogad. Magda nyúlánk termelői, érdekes, szabálytalan, sápadt arccal, Ica teltebb és szabályosabb. Magda félénk, kislányos. Ica fölényesebb. De mindketten nagyon halkszavúak és mosolyuk mögött szomorúság bujkál.

Ehrenfeld Magda lassan, szerényen beszél:

— Dolgozni akarok — mondja. — Ma mindenkinek részt kell venni a munkában. Engem meghatott, hogy Saásdy Alice mennyi szeretettel él foglalkozásának és tőle szeretném elsajátítani mindazt, ami új hivatásomhoz szükséges. Szeretem a virágot s tetszik nekem ez a szakma, amelybe annyi szeretetet lehet belevinni. Jó elfoglalva lenni és nagyon megnyugtató dolgozni. Alaposan el akarom sajátítani e szakma minden hozzáértését és aztán — talán — majd magam is virágüzletet nyitok. Ez a tervem. Hogy sikerül-e, azt hiszem, majd főleg a gazdasági viszonyokon fog múlni.

Ica, a fiatalabbik is dolgozik. Az ismert D. dívatszalomban varrni tanul:

— Nem szeretem a kifelé való élest és örülök, hogy ilyen nagyszerű mesternél tanulhatok s dolgozhatom — mondja.

Belép a mama. Leányai sok gyengédséggel néznek reá. Vigyáznak, nehogy előtte egy szó is essen a multról.

Figyelje meg jól!
STRASSER
divatáruháza
versenyen kívüli árait!
szemben a Lutheránus templommal

Elítélt kommunisták

Szigoru ítéletet hoztak a röpcédula-készítők ellen.

Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék ma hozott ítéletet Rostás István szabósegéd és Schwarcz Benő műszerész ügyében, akiket azzal vádolnak, hogy egy titkos nyomdában kommunista-röpcédulákat készítettek és azt több társukkal együtt terjesztették. A törvényszék Rostás Istvánt és Schwarcz Benőt 3—3 évi fogságra, míg négy társukat 3—11 hónapig terjedő fogsázbüntetésre ítélte.

Színház — Irodalom — Művészet

Pavel Constantin visszalép a kolozsvári román Operától

A koncessziót átadja az államnak.

Kolozsvárról jelentik: Mavrodí, a színházak országos vezérigazgatója Kolozsvárra érkezett, hogy felülvizsgálja annak a botránynak az ügyét, amely a kolozsvári Operával kapcsolatban a közönséget már régen foglalkoztatja. Mavrodí a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy magával hozta visszamenőleg a három havi gázsiról szóló kimutatást. A pénzt egyébként már ma fel is vették a tagok a Banca Nationalától. Kijelentette még Mavrodí, hogy véget kíván vetni az Operánál uralkodó anarchisztikus állapotoknak.

Pavel Constantin igazgatóval kapcsolatban elmondta, hogy az igazgató kezdetben túlzott igényekkel lépett fel, de a tárgyalások folyamán alaposan lecsökkentette követeléseit. Az eddigi koncesszió átmege az állam tulajdonába és az Opera október 16-án már meg is kezdi előadásait az Aidával. Addig, amíg megfelelő direktort találnak, Marin Sadoveanu, országos színházi felügyelő kap megbízatást a kolozsvári opera ügyeinek vitelére. Pavel Constantin valószínűleg önként vissza fog lépni a koncessziótól az állam javára, anélkül, hogy komplikációkat provokálna.

Visszavonták a „Feketeszáru cseresznye” előadásának betiltását

Janovics Jenő dr. Aradra érkezett.

Ma este Aradra érkezett Janovics Jenő dr., az Arad-bánsági színház igazgatója. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Janovics dr.-ral, aki a következő nagyérdekességű hírt mondta:

— Mint ismeretes, annakidején Romániában országoszerre betiltották Hunyadi Sándor hatalmas sikert aratott darabjának, a „Feketeszáru cseresznye”-nek az előadását. Ebben az ügyben intervenáltam Mavrodí kulturális igazgatónál, aki — minthogy a tilalomra semmi különösebb ok nincs — engedélyezte a „Feketeszáru cseresznye” előadását.

Janovics Jenőnek ezen értesítése osztatlan nagy örömet kelt a színházlátogató közönség soraiban és méltán, mert ilyenformán talán már a megnyitó előadásként Hunyadi Sándor megindító szép darabjában gyönyörködhetik az aradi közönség. Az aradi színházi szezon minden valószínűség szerint e hó 24-én veszi kezdetét.

A város kulturális ügyosztálya egyébként a jövő héten veszi át a színházi diszlettárat Szendrői Mihály volt színházigazgatótól. A diszlettár utóeltározásánál a város képviselőjében Popa Constantin kulturális tanácsnok lesz jelen.

A nagyszebeni „Stürmer” férfi énekkar KONCERTJE.

Szombaton, október 10-én, este 9 órakor rendez az aradi német kultúregylet egy koncertet, melyen az országoszerre ismert és híres nagyszebeni „Stürmer” meserdalnokok, az IPAROS-OTTHON nagytermében, Paul Richter zenefőigazgató vezetésével lépnek fel. Kardalok, szólók és vidám quartettek lesznek előadva. — Utána tánc. — Az est bevétele jótékony célra lesz fordítva.

Bonyolódik az elhunyt temesvári bíró biztosítási ügye

Az özvegy tagadja, mintha mást vizsgáltatott volna meg férje helyett.

Bucurestiből jelentik: A nagy szenzációt keltett Paraschivescu-féle ügyben ma folyták a kihallgatásokat. Paraschivescu asszony tagadja bűnösségét és azt hangoztatja, hogy a különböző körülmények oly szerencsétlenül törvön-sulnak fel előtte, hogy azokból arra lehet következtetni, hogy bűncselekményeket követett el. Azzal a váddal szemben, hogy férje helyett egy idegen urat vizsgáltatott meg a biztosító Intézet orvosával, amikor az egymillió lejes biztosítást megkötötte, az asszony ragaszkodik korábbi állításához, amely szerint a biztosító intézetnél férjével jelent meg. Az asszony ugyanis azt állítja, hogy a biztosítónál akkor járt fenn, amikor férjét Nagyszebenből visszahozta.

A vizsgálat azonban megállapította, hogy ez az állítás nem felel meg a valóságnak, mert az asszony férjét csak akkor szállította Nagyszebenből Bucurestibe, amikor a biztosítás már jogerőre emelkedett. Paraschivescu ekkor olyan legyengült állapotban volt, hogy az állomásról mentők szállították lakására.

A vizsgálóbíró letartóztatási végzése ellen Paraschivescu asszony, egyébként felebbezést jelentett be.

Sikkasztás vádja Anastasiu Demeter volt aradi szeszinspektor ellen

Erdekes tárgyalás az aradi törvényszéken — A buzsáki uradalom kisajátításának különös epilógusa — A jogtalanul felvett biztosíték — Bünvádi feljelentés sikkasztás címén — A mai főtárgyalás

A bíróság bűnösnek találta a vádlottat sikkasztás büntetében

Erdekes előzményű pert tárgyalt ma délelőtt az aradi törvényszék Popescu-tanácsa. A per előzményei a buzsáki uradalom kisajátításának idejéig nyúlnak vissza és az ügy vádlottja Anastasiu Demeter, akinek nevét egyidőben sűrűn emlegették a feketeszesz-razziákkal kapcsolatban.

Az agrártörvény rendelkezései alapján még 1924-ben kisajátították a buzsáki uradalmat, amelynek tartalékállományából az állam bérebe adott bizonyos területeket. Körülbelül 500 hold béreltére vonatkozólag alakult egy konzorcium Aradon, melynek tagjai voltak Puticiu András nagyhalmágyi főszolgabíró, Ciorogariu Jenő vadászati főfelügyelő, Ferician Ioca és Horga Simion gazdálkodók.

A bérelményre vonatkozó szerződést felterjesztették a minisztériumhoz, ahol alaki okoknál fogva azt nem hagyták jóvá. Ekkor kapcsolódott a bérelti ügybe Anastasiu Dimitru, aki, mint a földművelésügyi minisztérium megbízottja, tartózkodott Aradon. Anastasiu a szerződést jóvá is hagyta azzal a feltétellel, hogy a bérlők kötelesek a bérelt terület után holdanként egy métermázsza buzát beszállítani az államnak és e beszállítandó buzamenység biztosítására pedig kötelesek 75 ezer lej garanciát letétbe helyezni az aradi pénzügyigazgatóságon.

A buzsáki uradalom ötszáz hold földje

Puticiu András és társai eleget is tettek a feltételeknek, letétbe helyezték a kikötött összeget s a letétet tamasító elismervényt Perian Lázár földművelésügyi tanácsosnál helyezték letétbe, mint aki közvetlen felügyeleti joggal volt megbízva a minisztérium részéről.

Anastasiu Demeter a szerződés megkötésénél a tiszta jövedelem 10 százalékát s azonkívül költségei megtérítését kötötte ki a maga részére.

A buzsáki uradalom 500 holdjából azonban később a minisztérium elvett, úgy, hogy Puticiu András és társai elhatározták, hogy a bérelti szerződést felbontják. Az indító ok

GRAZER WAGGON- UND MASCHINEN-FABRIKS-ACTIENGESELLSCHAFT VORMALS JOH. WEITZER

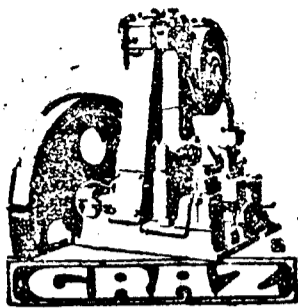
AUSTRIA, GRAZ (236)

GRAZI KÉTUTEMŰ DIESEL-MOTOROK
8 lóerőtől kezdve.

GRAZI NÉGYŰTEMŰ DIESEL-MOTOROK
25 lóerőtől kezdve.

Romániai képviselő:

JACQUES PAUCKER BUCURESTI, Str. Brancoveanu 9.
Timisoara — Chisinau.

Gránátot találtak egy mozdony szerkocsiján a szén között

Merénylet, vagy véletlenség? — Az a felfedezés alakult ki, hogy így akarták felrobbantani a mozdonyt — Megindult a vizsgálat

Jasiből jelentik: Nagy nyugtalanságot keltő eset történt ma délelőtt a jasi-i pályaudvaron. Egy személyvonat mozdonyának szerkocsijában a délelőtti folyamán az egyik fűtő a szén lapátolása közben egy gránátot talált. Az esetet természetesen azonnal jelentették az állomásfőnökségnek, mely az éppen indulófélben levő szerelvényről lekapcsoltatta a mozdonyt a vizsgálat azonnali megejtése céljából. Közben az esetről értesítették a szigurancát és a CFR vezérigazgatóságát. A vizsgálat már a délelőtti

órákban megindult és a hatóságok most azt igyekeznek megállapítani, hogy a gránát véletlenségből vagy pedig szándékosan került a szén közé. Nincs kizárva, hogy merénylet készült és az esetleges merénylet azzal a szándékkal tették a szén közé a veszedelmes gránátot, hogy az majd a szénrel együtt a mozdony katlanjába kerül és így a hatalmas mozdonyt felrobbantja. Nincs azonban kizárva az sem, hogy az véletlenségből a szénrel együtt Lupényből került a mozdony szerkocsijába.

dön látta, hogy a szerződést a minisztérium vele, mint köztisztviselővel, nem köti meg, felkereste őt, Anastasiut, akinek nevére történt azután a bérebevétel. Közte és a társaság tagjai között egy titkos szerződés jött létre a bérebevételre és a haszon mikénti elosztására vonatkozólag. A felvett garanciaösszegeből állítása szerint, nemcsak az államot kártalanította a be nem szolgáltatott gabona miatt, azonkívül Ferician Iocának és Horga Simionnak viszázfizette a részükre esedékes hányadot.

A bíróság döntése

Puticiu András nyugalmazott főszolgabíró vallomásaiban előadta, hogy Anastasiu volt az, aki őt a béreltetre vonatkozó ajánlattal felkereste. A kártalanításra vonatkozólag pedig Anastasiu nyugtáját mutatta be, aki erre a célra tőle külön 18 ezer lejt vett fel. Ugyanezt vallotta Ciorogariu Jenő vadászati felügyelő is, aki több mint 12 ezer lejt fizetett rá a béreltetre. Joga tehát Anastasiunak nem volt, hogy a letétösszeget önkényesen felvegye. A bíróság hosszas tanácskozás után hirdette ki az ítéletét, amely rendkívül érdekes volt.

A bíróság ugyanis bűnösnek találta Anastasiu Demetert a sikkasztás büntetében, tekintettel azonban arra, hogy egyszerű bűncselekményről van szó, amely 1928. december 1-seje előtt történt, a bíróság alkalmazta az 1928. december 1-én megjelent amnesztia-rendeletet s Anastasiu ellen megszüntette az eljárást. A kártérítésre vonatkozólag, melyet Puticiu András támasztott Anastasiu Demeterrel szemben, a bíróság nem döntött s így az egyelőre még nyitott kérdés maradt.

A bíróság ítélete ellen ugy Mandru dr. főügyész, mint Puticiu András felebbezést jelentett be. Anastasiu ellenben megnyugodott.

Az aradi mozók mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: DOLLY KARRIERT CSINÁL. Zenés vígjáték. Főszereplők: Dolly Haas, a legfiatalabb UFA-sztar, Oskar Karlweiss, Kurt Gerron és Alfred Abel.

SELECT MOZGÓ: Premier. Greta Garbo első, németül beszélő filmje: ANNA CHRISTIE grandiózus erkölcsháza Eugene O'Neill színműve nyomán. Rendezte Jaques Feyder. A többi szerepekben Hans Junkermann, Salka Steuermann és Theo Schall.

ELITE MOZGÓ: A SZERELEM BAJNOKA. Szenzációs vígjáték. Főszereplők: William Haines, Joan Crawford és Karl Dane.

GRADISTE MOZGÓ: POKOL RABJAI. Kalandordráma. Főszereplők: Imogene Robertson, John Gilbert és Ernest Torrence.

azonban főként az volt, hogy Anastasiu horribilis költség számlákat mutatott be a bérlőknek, amelyeket azok a szerződés alapján kénytelenek voltak ki is fizetni.

A likvidálás megtörténte után Anastasiu megjelent Perian Lázár tanácsosnál, akitől kikérte a Puticiu András nevére szóló letétjegyet, amelyet meg is kapott, mivel Perian Lázár tudta róla, hogy tagja a földesek bérlő társaságának. A letétjeggyel Anastasiu azután megjelent az aradi pénzügyigazgatóság főpénztáránál, ahol felvette a letétbe helyezett 75.000 lejt.

Feljelentés Anastasiu ellen

Puticiu András hónapokkal később éledek-lődött a pénzügyigazgatóságon ahol legnagyobb meglepetéssel értesült arról, hogy letétjét, amelyet a négy bérlő adott össze, Anastasiu már régen felvette. Bünvádi feljelentést tett sikkasztás címén Anastasiu ellen s az aradi törvényszék az érdekes ügyben már több ízben tűzött ki tárgyalást. Ezeket azonban érde- demben nem lehetett megtartani, mert Anastasiu bizonyos kimutatásokra hivatkozott, melyeket a földművelésügyi minisztériumhoz terjesztett fel annakidején. Szerinte ezekből lehet megállapítani a tényállást, mely igazolja eljárását. Védekezésül azt hozta már akkor fel, hogy a bérlők nem szolgáltatták be az államnak a köteles gabonamennyiséget s a különbözetet az állam javára a letét összegéből fizette ki.

A törvényszék fel is irt a minisztériumhoz amelyben kérte a hivatkozott iratok leküldését, azonban a törvényszék felterjesztésére a minisztérium még csak választ sem adott. Öt évig húzódott így a per, amelyet érdeklő végére most tárgyalt le az aradi törvényszék Popescu-tanácsa. A tárgyaláson megjelentek a bérlők, valamint Anastasiu Demeter mint vádlott. A tárgyalás elején Anastasiu mondotta el vallomását, aki azt igyekezett bizonyítani, hogy a kezdeményezés gondolata Puticiu András akkori főszolgabírótól indult ki, aki, mi-

H I R E K

Az átkozott sárga érc

Mintha valami megátkozott végzet kísérel az arany utját, gögös, fölényes elszigeteltsége megingott, viszonylagos nyugalma megszűnt s a sárga érc sápadtan szaladgál ide s tova. Egészen biztos, hogy az arany történetében valahol tragikus legenda húzódik meg, hasonló a bolygó zsidóhoz, akit a szenvedés útján megátkozott a Megváltó. Egycsupán hirtelen kettétörtött s most úgy szaladgál világrészek és országok között, mintha közönséges ócska lenne. Hajón és repülőgépen, vonaton és autón, siberiek kezén és csempészek görnyedt vállain menekül az arany, bolyong, hajlékot keres, mert az a végzete, hogy folytonosan irritálja az emberiséget, veszedelmes legyen ott is, ahol nincs belőle és ott is, ahol szétveti a páncélszekrényeket, a földalatti aranypalotákat és szinte megfullasztja az embereket. A világtörténelem kezdete óta szaladgál a világban a bolygó arany, de hisztériás rémülete még soha nem volt olyan végzetes és feltűnő, mint ma. Hova fut, hova menekül és boldogítja-e azt, akihez fut? Csupa megfejthetetlen kérdés.

De tagadhatatlan, hogy valami különös elégtételt érzünk, hogy a riadt arany, mint kerge birka szaladgál világvárosok és nagyhirességű bankházak között és nincs, aki segíteni tudna rajta. Egészen biztos, hogy valaki egyszer nagyon megátkozta az aranyat. Hiszen a rómaiak szentnek tartott költője, Vergilius mindenhol „átkozott“-nak nevezi a sárga ércet, a mely megrontja az emberiséget s amelynek éhsége és szomjúsága, szerelme és birtoklása esztelenségekbe kergeti az embert. Drámája-e az, ami történik, az aranyak vagy szatirája? Egy tragikus legenda ért-e véget vagy most kezdődik az arany történetének új eposza? Ki tudná megmondani. Egyelőre tény, hogy új bolygószerűnyeteggel lettünk gazdagabbak s egyelőre az arany, a huszadik századnak ez a nagy menekültje, emigránsa még luxusgőzökön, repülőgépeken, párnázott autókön menekül. De vajon nem érkezik-e el hamarosan detronizálásának ideje, mikor sárba gurul az arany aranykoronája, sárba, hideg, nyirkos és kijózanító sárba, amelyből született?...

— **IDŐPROGNÓZIS.** Továbbra is derült, kissé szeles, száraz idő várható erős éjjeli lehűlésekkel.

— **Károly király születésnapja.** Nichi Lázár dr., az aradi Kulturpalota igazgatója ma délelőtt bejelentette a város vezetőségénél, hogy október hó 16-án a városi tanácsok nagyszabású kulturális ünnepség keretében kívánják megünnepelni Károly király születésnapját. A város vezetősége jóváhagyólag vette tudomásul az ünnepség programját és megbízta Nichi dr.-t, hogy bosszúra rendelkezésre a Kulturpalota gyűléstermét.

— **Ghica herceg külügyminiszter Belgrádban.** Belgrádból jelentik: Ghica román külügyminiszter Genéből visszajövet Belgrádban megszakítja útját és október nyolcadikán és kilencedikén két napot ott tartózkodik.

— **Angol és francia államértékek tárgyalásai Párisban.** Párisból jelentik: Lord Reading angol külügyminiszter ma délelőtt 11 óra 10 perckor meglátogatta Laval francia miniszterelnököt, akivel déli 12 óráig tárgyalt. Délben Briand külügyminiszter angol k. legátja tiszteletére villásreggelit adott.

— **Rist Budapestre érkezett.** Budapestre jelentik: A Népszövetség pénzügyi ellenőrzőbizottságának két tagja, Rist Károly, a Francia Bank volt elnöke és sir Horny, az Egyiptomi Nemzeti Bank volt elnöke ma este 11 órakor Budapestre érkeztek.

— **Félbeszakadtak a cseh-magyar tárgyalások.** Budapestre jelentik: A cseh-magyar kereskedelmi tárgyalások ideiglenesen félbeszakadtak, de néhány napon belül folytatódhatnak Prágában. A félbeszakadás azért történt, hogy a delegátusok időt nyerjenek a szükséges utasítások megszerzésére.

— **Szigoru devizarendelelet készül Bécsben.** Bécsből jelentik: Az Extrabiatt szerint a közeljövőben rendkívül szigorú devizarendelelet lép életbe. A rendelet a háború alatti szigorú devizarendszabályokat ismét életbelélteti.

Aradváros szállítói is résztvesznek a munkanélküliek felszegélyezési akciójában

Négy aradi cég érdekes kezdeményezése — Negyvenezer lej gyűlt be eddig Arad kereskedő-társadalmától — Az aradi törvényszék bírói, tisztviselői és portarel-karának felajánlásai

Az aradi munkanélküliek javára folyó segélyakció céljaira a mai nap folyamán az alábbi önkéntes felajánlások érkeztek be a polgármesteri hivatalhoz:

Az aradi törvényszék bírói és tisztviselői kara havonta	2310 lej
Az aradi portarelek testülete havonta	395 lej
Az Aradi Kereskedelmi Testület tagjai havonta	20.000 lej
Az Aradi Kereskedelmi Testület tagjainak alkalmazottai havonta	20.000 lej
Összesen:	42.705 lej
A mai napig beérkezett felajánlások	81.227 lej
Végösszeg:	123.932 lej

A délelőtt folyamán Pacuraru Brutus kamarai vezérbíró telefonon értesítette dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnököt az Aradi Kereskedelmi Testület alkalmazottainak eddigi felajánlásairól. Tekintve, hogy a társulat vezetősége ugyanannyit ad a munkanélküli

akció javára, mint a társulat kötelékébe tartozó cégek alkalmazottai, a mai napig összegyűlt összeg kétszeres felajánlást jelent a jótékony akció számára.

Máskülönbén érdekes újabb felajánlás érkezett a déli órákban Radu dr. interimár-bizottsági elnökhöz. Azok a vállalatok ugyanis, amelyek rendszeresen résztvesznek a város közmunkáinak árlejtésein, felkérték Muresan városi főmérnököt a technikai ügyosztály vezetőjét, hogy hozza a város vezetőségének tudomására azt az elhatározásukat, hogy minden 100.000 lejig terjedő rendelésnél, illetve közmunkánál, hajlandók a munkanélküli alap javára ez összeg egy százalékát kifizetni: a százezer lejen felüli összegeknek félszázalékát adják a munkanélküli alapnak. Az ajánlatot a Marian-cég, a Bitumen aradi képviselője, a Rossi és Pellegrini és a Kutsera-cégek kezdeményezték és valószínű, hogy rövidesen a város valamennyi szállító-cége csatlakozni fog az uttörő példához.

— **Bejan Romulus dr. kormányzósági igazgató.** Az új közigazgatási törvény — mint az Aradi Közlöny megírta — november 15-én lép életbe és ezzel együtt csupán négy kormányzóság folytatja tovább működését. Az új kormányzóságok székhelyeit a minisztertanács Kolozsvárban, Craiovaiban, Iassiban és Bucurestiben jelölte meg és így Arad az új törvény rendelkezései szerint Kolozsvárhoz fog tartozni. Az új átcsoportosítással kapcsolatban érdekes új kinevezés történt, amely a legutóbbi Monitorul Oficialban már meg is jelent. A közlemény szerint a kormány Bejan Romulus dr. volt hunyadmegyei delegált prefektust a kolozsvári kormányzósághoz nevezte ki miniszteri igazgatói rangban, mint az egyik szakosztály referensét. Bejan Romulus dr.-t Aradon is sokan ismerik még abból az időből, midőn a megyei prefekturán mint tükör működött.

— **Ellenőrzik az árakat Budapesten.** Budapestre jelentik: A budapesti rendőrség detektívjei utasítást kaptak, hogy azonnal kezdjenek hozzá az árak ellenőrzéséhez a fapiacon. A fa- és szénkereskedők kötelesek ugyanis árakat kifüggeszteni és ahol a detektívek árdragítást konstatálnak, az illető kereskedőt minden további nélkül rendőrbírórság elé állítják.

Menyasszonyi kelengyék Ruttkay & Botye cégnél

Arad, megyeháza szemben.

— **Agyonlítotték egy kisleányt.** Budapestre jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt ma délelőtt a szabolcsmegyei Nyiradony községben. Kálnay Zoltán községi főszolgabíró 6 éves Viola nevű kisleányát a délelőtt folyamán játék közben agyonlította egy 7 éves fiúcska. A szerencsétlen kisleány pár pillanat alatt a helyszínen kiszáradt.

— **A Kolozsvári Lőrinczy-ügy újabb fejleményei.** Kolozsvárról jelentik: A Lőrinczy-féle ügyben ma két felsőkereskedelmi iskolai tanárt, dr. Frana Pétert és Cseke Dezsőt hallgatták ki. A két tanár elmondta, hogy nagyobb összegeket adtak Lőrinczynek kamatra. A kihallgatások a nagyérdeklődésű ügyben folynak.

— **A törvényszék elrendelte az újszentannai bank letartóztatott igazgatóinak szabadlábrahelyezését.** Az aradi törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott a már hónapok óta letartóztatásban levő Lutz Károly, Wiesenmayer Károly és Schauer Vidua, az újszentannai Gazdasági és Iparbank igazgatóinak ügyével, akiket a takarékos anyagi összeomlásával vádoztak. A vádtanács Cotioiu Romul dr. és Lázár dr. védők előterjesztésének helyt adott és elrendelte a letartóztatott bankigazgatók szabadlábrahelyezését.

— **Adó fejében ismét elárvereztek egy üzletet Aradon.** Ma délután fél öt órakor árverezték el Schwartz Márton Tabajdy-uca 1 száma alatti üzletének árukészletét adó tartozás fejében. A tartozás összege tízenkétezer lej volt. Az árverésen igen sokan jelentek meg és a körülbelül 4-5000 lejért érő árut Rusu Demeter a nagy keresletre való tekintettel kilencezer lejért vette meg. Az árverésen az üzlet tulajdonosa nem jelent meg.

— **Kéménytüz.** Ma este 11 órakor a Bulevardul Reg. Ferdinand 22. számú ház kéménye kigyulladt. A kivonult tűzoltóság a tüzet mintegy husz perc alatt elfojtotta. Kár nincs.

— **Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegség, valamint azok, akik huygysavas sók tulszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz állandó használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el.** Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért prostatabetegségeknek is ajánlják. — A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Hajószerecsétlenség a constantai kikötőben.** Constantából jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt ma délelőtt a constantai kikötőben. Az Amalikus nevű hajó teljes sebességgel összeütközött két gabona-uszállyal, amelyek oly súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy pár pillanat múlva elsüllyedtek. Az esetről természetesen azonnal értesítették a kikötő igazgatóságát, amely buvárokat küldött a helyszínre a két uszály kiemelésére. — Amennyiben sikerül az elsüllyedt uszályokat felszínre hozni, úgy csakis nagy javítások árán lehet majd újra üzembe helyezni. Az eddigi megállapítások szerint a kár meghaladja az egymillió lejt.

— **Székhámos szabósegéd.** A rendőrségre ma előállították Baumann Mátyas 20 éves szabósegédét. Baumann ugyanis detektívnek adta ki magát és ilyen minőségben igazoltatásra szolgált fel este az uccán több prostituált nőt. A vizsgálat a szédelgő szabósegéd ellen megindult.

— **Ebzárlat Aradon.** A város állategészségügyi hivatala a mai napon elrendelte az aradi ebzárlat meghosszabbítását. Az ebzárlat október hó 7-én járt le, de mivel a városban több veszett kutyát találtak, a város állategészségügyi hatósága az ebzárlat idejét 1932. év január hó 7-ig hosszabbította meg.

— **Dr. Lakatos szanatórium, Baden bei Wien,** az őszi idényben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt árakon ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényező, — külön szivósztály dr. Singer Richard egyet. m. tanár vezette alatt —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

Az aradi vízmű új kísérleti tornyának titkai

Wittembergi kvarc-homokréteggel és speciális koks-szűrőkkel sikerült elnyelni az eddig legyőzhetetlen mangánt — Tripa Mihály városi főmérnök, vízügyigazgató nyilatkozata az Aradi Közlöny számára. Egy év leforgásán belül Arad kifogástalan ivóvízhez jut — A város ötmillió lejes beruházási terve

Az aradi marospart lakók még e hónapban tiszta vízhez jutnak!

Aradváros polgárságának minden társadalmi rétegében általános érdeklődést keltett az Aradi Közlönynek egyik legutóbbi számában megjelent cikke, amelyben arról adtunk hírt, hogy a város ivóvíz-ellátásának hosszan vajdó problémája már a közeljövőben megoldást nyer és minden körülmény arra vall, hogy az aradi ivóvízből sikerült kiküszöbölni az egészségre nézve káros anyagokat. Ötmillió lejes beruházással reméli kiküszöbölni a város vezetősége ezeket a káros anyagokat az aradi ivóvízből és ez a beruházás már a tavasszal megvalósításra kerül. A tervek részletes nyilvánosságra hozatalának érdekében az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a városi vízművek telepén Tripa Mihály városi főmérnököt, a vízművek igazgatóját, aki részletesen ismertette előttünk a helyszínen a kísérleteket és azok eredményét, amelyekről az alábbiakban nyilatkozott:

Győzelem a mangán felett!

— A város vezetősége — mondotta Tripa Mihály főmérnök — tudatában az ivóvíz-kérdés elsőrangú fontosságának, programja egyik sarkalatos pontjaként tüzte ki a vízműzériák orvoslását. A vízművek vezetősége ezért ren-

FILM KÖZLÖNY

Anna Christie

A Select-mozgó sajtóbemutatója — Greta Garbo első hangosfilmje

Greta Garbo, embermilliók titkos imádatának tárgya első ízben szólal meg a vásznon az aradi közönség előtt. Eugene O'Neill remekműve, az „Anna Christie” megfilmesítésében mutatkozott be a világhírű filmszínésző és sikerült bebizonyítania, hogy a beszélőfilmművészet nem jelent számára akadályt, hanem inkább művészetének további tökéletesítésére ad alkalmat.

A filmben eltűnik a forró csókok, isteni szerelmek Gretája, hogy helyt adjon egy bágvadt mosoly, élettől gázolt teremtsenek. Anna Christie egy, életét a tengerrel eljegyzett matróz gyermeke, aki távol minden szülői gondviseléstől, idegenek között nő fel és így hamar szembetalálja magát a kiméletlen élet durvaságaival. Az apának husz év után ismét eszébe jut leánya, megvált a kiöregedett uccanó társaságától, hogy Annának „tisztességes” otthon biztosítson. Anna Christie, a tengeren, őseinek küzdőterén ismét megtalálja önmagát és egy ködös, viharos nap a szövetséges tenger meglátja neki szerelmét is. A fiu, egyszerű, romlatlan tengerész feleségül akarja venni Annát, a leányban azonban keserű, vigasztalan harcot vívnak a szerelemmel multjának sivar árnyai. Végül is egy, szerelmével és apjával való heves összecsapás során kirobban belőle az igazság. Nem úgynevezett „tisztességes” leány, mert — saját hibáján kívül — belégaázolt az élet.

Anna apjában és szerelmesében harcolnak az előítéletek, de azután megbékélnek a valósággal, hiszen nem zavartalan boldogságot jelent számukra angy sem a jövő, hanem a tengerészsors folytatását minden kockázatával egyetemben, egy olyan sivar, rideg jövőt, amelyben csak Anna jelentheti számukra a béke, az „otthon”, a „cél” fogalmát. Nem happy-end a darab vége, aminthogy az életben nincsenek is happy-endek és nincs befejezés.

Greta Garbo játéka száz százalékos művészet, ő és a darab másik főszereplője, a vigjátékokból jól ismert Hans Junkermann, az apa drámai szerepében tökéletes játékot nyújtanak. Theo Schall, az egyszerű, de mélyérzésű matróz szerepében kiválóan személyesíti meg a nyers erőt és egyszerű romlatlanságot. Az „Anna Christie”, amely holnap, vagyis csütörtökön este kerül bemutatásra a Select-mozgóban rendkívül sikerre számíthat.

szeres kísérletekbe kezdett, amelyeknek eredménye ma már tisztán áttekinthető.

— Miután az aradi ivóvíz ellen felmerült panaszokat a mangán, a vas és a hálózatra káros hatással lévő szén-sav, valamint ezeknek együttes hatása a csővezeték állapotára idézték elő, kísérleteink arra irányultak, hogy az ivóvíz-vezetékbe olyan vizet vezethessünk, amely mentes a fenti káros anyagoktól, vagy legalább is csak a megengedett arányban redukálja azokat. Még augusztus hó folyamán indítottuk meg ezeket a kísérleteket, amelyeknek laboratóriumi eredménye csakhamar örvendetesen jelentkezett.

— Ezeknek a biztató kezdeti eredményeknek jelentkezése után egy kísérleti víztornyot állítottunk fel a városi vízművek telepén, amely óránként 1200 liter vizet szűrt át oly módon, hogy az eddig észlelt literenkénti 1—1.2 milligramm káros mangán-anyag mennyisége alig kimutatható kis mennyiségre csökkent le, míg a vas és a vezetékhez nézve káros szén-sav teljesen eltűnt. Ez a kísérleti torony megépítése óta folytonos üzemben van és állandóan a legszigorúbb kémiai ellenőrzés alatt áll, viszont a kivívott eredmények mennyiségei nem változnak.

Az új vízsűrési eljárás

— Mi az új rendszerű kísérletek lényege? — kérdeztük meg a vízmű vezetőjét.

— A kísérleteink azon az elven épültek fel — mondotta Tripa főmérnök — hogy a nyersvizet megfelelő módon és felületen porlasztjuk, majd az eljárás folytán levegővel erősen telített vizet intenzíven oxidáljuk. Az ilyen módon levegővel átszűrt vizet nagy felületű speciális koks-rétegen szűrjük lassan át, amelynek folytán különféle reakciók mennek végbe, amik vegyi úton vonják ki a vízből az oldott álla-

Huszmillió lej hiányt leplez

mérlegében a csődbe jutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank — A nagyszabású bünpör mai tárgyalása — Hadiköcsönkötvény, mint aktíva — Mit géri Románia a trianoni szerződésben? Kétszáz tanu és hat vádlott

Kolozsvárról jelentik: Többszöri tárgyalás után a kolozsvári törvényszéken ismét megkezdtek a bizonyítási eljárás lefolytatását a csődbe jutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank nagy port felvert bünügyében. A nagyszabású pernek ezidőszent hat vádlottja van: Blatt Ignác vezérigazgató, dr. Hirsch Gyula, dr. Semlyén Hugó helyettes vezérigazgatók, Klein Miksa cégjegyző, Molnár Jenő főtisztviselő és Blatt Dávid pénztárnok. A vád és a védelem részéről több, mint kétszáz tanut jelentettek be. Blatt vezérigazgató kihallgatása során kijelentette, hogy a vádiratban foglaltak erőszakolt állítások. Az 1926-ban elkészített mérleget, amelyet a szakértők hamisnak mondanak, a legnagyobb jóhiszeműséggel írta alá.

A mai tárgyaláson elsőnek Hirsch Gyulát, a vállalat volt vezérigazgatóját hallgatták ki. Hirsch a vádiratban kifogásolt manipulációkat illetőleg azt mondta, hogy azok szabályszerű jogi ügyletek voltak. A bank tönkremenésének okát Hirsch abban jelölte meg, hogy a bank fuzionált a Jelzálogbankkal. Ennek a banknak a részvényei többségben a budapesti Angol-Magyar Bank birtokában vannak. Ilyenformán az a helyzet állott elő, hogy a bank nevében Budapesten üzleteket kötöttek és a tranzakciókról a bankot egyszerűen értesítették. Ezek között a tranzakciók között szerepelt több hosszulejratu póthitel, amelyek bár kedvező feltételek mellett lettek megkötve, a bank ezáltal mégis súlyos kötelezettségeket vállalt át.

Magánvizsgázók Studiuma,

levelező oktatással és anyagi felelősséggel magánvizsgázatot.

Budapest, Baross-tér 6. Keleti pályaudvarnál.

potban lévő vasat és mangánt, amelyek oldatlan állapotban válnak ki belőle a szén-savval együtt. A szilárd állapotba jutott vas- és mangánvegyületeket tehát jórésben az új rendszerű koks-szűrő tartja vissza: ami mégis esetleg keresztüljuthat rajta, azt a mennyiséget a koks-réteg alatt elhelyezett speciális wittembergi kvarchomok-réteg második szűrő-rendszere fogja fel. A kettős szűrőrendszeren átjutott víz ezután a gyűjtőmedencékbe kerül, a honnan saját esése által jut a szivattyútelepre, amelynek szivattyúi a csőhálózatba nyomják.

— Tehát az új szűrő-telep...?

Az első aradi „boldogok” . . .

— Igen az új szűrő-telep a fentvázolt rendszer alapján fog elkészülni — válaszolta kérdésünkre Tripa főmérnök. — Az új telep építkezési munkálatait a város jövő évi költségvetésének keretein belül már a közeljövőben megindíthatjuk és merem jósolni, hogy a jövő év augusztus hónapjában már egész Arad területére ilyen úton tisztított vizet vezethetünk. Addig is azonban az aradi vízfogyasztóknak az a része, amely a Boulevard és a Maros-folyó közötti városszakasz vízvezetéki hálózatából kapja az ivóvizet, már a folyó évi október hónapban hozzájut az új rendszerrel előállított ivóvízhez, mert az a célunk, hogy a tavaszi építkezések megindulásáig is tanulmányozás alá vegyük ezen a szakaszon a hálózatnak és az új rendszerrel előállított víznek kölcsönös egymásrahatását.

Igy tehát meglepéssel jelenthetjük, hogy az Aradi Közlöny számos cikke illetékes helyeken is meghallgatásra talált és az új, a tiszta, a szagtalan ivóvíz, egyelőre ha csak egy városrészbe is, de már ebben a hónapban megtartja diadalmas földalatti bevonulását az aradi ivóvíz-vezetékbe. Az új építkezések Tripa főmérnök tervei szerint már tavasszal megindulnak. (—ab)

.....

Huszmillió lej hiányt leplez

mérlegében a csődbe jutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank — A nagyszabású bünpör mai tárgyalása — Hadiköcsönkötvény, mint aktíva — Mit géri Románia a trianoni szerződésben? Kétszáz tanu és hat vádlott

Ezután a banknak 1925. évi mérlegére vonatkozólag intézett kérdést a bíróság Hirsch vezérigazgatóhoz. A törvényszéki szakértők szerint ugyanis ez a mérleg huszmillió lejes hiányt leplez, holott két milliót többletet mutat ki. A vád szerint ebben az esetben is a ól a hitelezők félrevezetése volt. Hirsch vezérigazgató szerint a mérleget a bank vezetői legjobb tudásuk szerint készítették el, ezzel szemben az aktívákat a szakértők értéken alul becsülték meg. Így jóval értéken alul vették a bank tulajdonát képező házat.

Ezután dr. Semlyén Hugó helyettes vezérigazgató kihallgatása következett. A bíróság arravonatkozólag intézett hozzá kérdéseket, hogy miért tüntették fel a hadiköcsönkötvényeket a mérlegben aktívaként, holott tudni lehetett, hogy ezek a kötvények mindenképpen csak passzívák lehetnek. Semlyén dr. kijelentette, hogy tudomása szerint a trianoni szerződésben a román állam ígéretet tett a kötvények beváltására. Semlyén Hugó ezt a román parlamentben ezzel a kérdéssel kapcsolatosan akkoriban elhangzott interpellációkkal igyekezett igazolni. Ami az alaptőkének 8 millióról 10 millióra való felemelését illeti, a helyettes vezérigazgató kijelentette, hogy ez csak tervbe volt véve, a többlet azonban nem folyt be. Visszautasította Semlyén Hugó a vádiratnak azt az állítását, mintha egy 1 millió 236 ezer lejes budapesti követelés csak fiktiiv lett volna, amit Hajdu igazgató egy levelével is igazolni tud.

A tárgyalás a nagyszabású bünperben folyik.

A VILÁGHÁBORU kémiszolgálatának rejtelmerei

Negyedik közlemény — A kettős kémek szerepe — A kémkedő menyasszony a bitófán — Borzalmas idill a világégés közepén — Az élve eltemetett áruló — A világháboru háborzongató „epizódjai“

A kémiszolgálat egyik legveszedelmesebb, de ugyanakkor legérdekesebb területe a „kettős ügynökök“ munkája volt, azoké az ügynököké, akik az oroszoknál a mi csapataink részére és nálunk az oroszok számára szereztek be titkos információkat. 1915-ben és 16-ban nagy sikerrel alkalmaztam ezeket az embereket. Természetesen igen fontos volt, hogy ezek a kémek a mi táborunkban csak azt lássák és azt hallják, ami az oroszok előtt már amúgy is ismeretes volt. Nem feledkeztünk meg soha sem arról, hogy utra való néhány jelentést adjunk velük, nehogy üres kézzel érkezzenek meg odaát. Ezek a kémek rendszerint olyan emberek voltak, akiket mint orosz kémeket fogtunk el és a fenti megbízatás elfogadása esetén szabadon engedtünk. Komoly veszedelmek reánk ezek nem jelentettek, mert hiszen az életük állandóan kezünkben volt. Rendkívül intelligens, elővigyázatos fiúk voltak, akiket amikor a frontunkhoz értek, bekötött szemmel hozták a parancsnokság elé. Itt egy erősen elzárt külön szobában helyezték el, jó kosztal, cigarettával és könyvekkel látták el őket. Amikor a jelentéseket leadták, bekötött szemmel vissza kísérték első vonalainkhoz, ahonnan újból visszahívták az oroszokhoz.

Lengyelország önállóságának deklarálása-kor tömegesen jelentkeztek nálunk lengyel ügynökök, akik fanatikus nacionalizmusuk folytán vállalkoztak az oroszok elleni munkára. Egy ilyen kettős ügynök, akinek az édesanyja, menyasszonya az általunk megszállt területen lakott, bejelentette, hogy a menyasszonya is hajlandó számunkra dolgozni. A feltűnően csinos fiatal leány, szépsége varázsának tudatában önállóan jelentkezett a nehéz feladatra. Először kísérletképpen egy kisorosz katonai állomáshelyre kellett mennie, hogy ott tisztekkel ismeretséget kössön, ezek révén tudjon meg egyet-mást. Megbízhatósága miatt nem voltak kételyeim, mert a fiatal lengyel nő vőlegényének édesanyja zálogként továbbra is kezeink között maradt. Ezenkívül több nyugta volt birtokunkban, amely a vőlegénynek kifizetett jutalmat igazolta, s ezekkel akasztófára juttathattuk volna őket, ha ezen írások az ellenfél kezébe kerülnek.

A fiatal kénnyel először Smolenskbe, másodszer a Dnyeper-menti Mogilewbe küldtem. Meglepően értékes híreket hozott mind a két ízben magával. A harmadik útja alkalmával azonban utólrta a végzete, amivel egy kémnek mindenkor számolnia kellett.

A kénnyő megsejti a halált

A szép lengyel nő mielőtt az én ügynökömmel eljegyezte volna magát, egy másikat ridegen elutasított. A kikoszorózott kéro bosszút esküdt és nyomtanul eltűnt. Kénnyőket megbízatása újból Smolenskbe vitte. Személyesen vittem frontunknak arra a pontjára, amelyen rendszerint vonalainkon át szokott haladni. Mocsaras, kietlen terület, ahol csak több száz méternyi távolságban állt egy-egy szuronyos őr. Rendkívül ideges volt, türelmetlenül, nyugtalanul nézett vissza, szemeiből bizonytalanság volt olvasható:

— Az az érzésem, hogy nem térek vissza többé...! — mondta halkán. Két hete már, hogy ő eitűnt s attól félek, hogy bosszút áll rajtam! Bizonyára odaát van az oroszoknál és a bitófára akar juttatni!... De utóvégre ez a mi sorsunk!...

— Ha valóban így áll a dolog. — szoltam — akkor az ön helyében nem mennék most át. Nem kényszeríti rá senki! Forduljunk vissza, várjuk meg a vőlegényét s majd vele megbeszéljük a továbbiakat.

Egy másodpercnyi bizonytalanság után új-

ból erőt vett magán és határozott hangon mondta a következőket:

— De ilyen akávaló még sem lehet egy ember! Az idegim túl vannak feszítve s ezért látok rémképeket. Megyek.

Mindent elfövettem, hogy tervéről lebeszéljem, de elhatározása megmásíthatatlan volt, keményen megszoritotta kezemet és eltűnt a sötéttségben...

— Sok csókot Felixnek! — ez volt utolsó szava. Amikor héti nap múlva a közben visszatért vőlegényével a megbeszél helyen találkoztam, hajnalig vártunk, de eredménytelenül. Genia Edmundova — így hívták a leányt, — nem tért vissza.

Három nap múlva a vőlegénye magához kérelett. Amikor a szobájába léptem, alig ismertem reá, egy megzavart, összekuszált hajju, megtört emberi romcs állt előttem. Néhány lépést vándorogva jött elém, arcvonásait borzalmas lelki kínok torzították el.

— Nagy kérésem van önhöz, ezredes ur! — kezdte. — Azt hiszem, hogy eddig becsületesen és hűségesen dolgoztam. Munkáimmal szolgálókat tettem az ön hadseregének s így nem fogja ügye, elutasítani kérésemet? Engedélyezzen számomra négy hét szabadságot! Az általam aláírt nyugtákkal teljesen kezében vagyok, ezenkívül az édesanyám tusként itt marad. Genia nem él már, azt biztosan tudom, az a gazember elárulta menyasszonyomat. Megtalálom őt és Genia halálát az életével kell megfizetnie...!

A szép lengyel leány kivégzése

Könyörgése meghatott, láttam rajta, hogy ha nem engedem el, akkor erőszakkal is elszökik. Még aznap éjjel kikísértem őt a frontig és utjára bocsájtottam. Huszonkét nap múlva, tehát a megállapodottnál korábban telefonon jelentették, hogy ügynökeim egyike az első lövészároknál jelentkezett és a divízió parancsnokságához kísérték be. Dacára annak, hogy éjjel két óra volt, azonnal felöltözököttem s türelmetlenül siettem az ügynököm szobája felé. Felix egy alacsony széken ült, fejét két kezére támasztotta és a féllhomályba borult szoba egyik sarkába meredt üveges szemekkel. Az

Eleven embert ásnak be egy sírgödörbe

Remegő térdekkel ment előttünk ez a gyáva bűnöző és minduntalan könyörgéshez folyamodott. Barátaim egyszerre megálltak. Ketten közülök kezeit hátra kötözték, míg egy harmadik felpeckelte a száját. Azután odavonszoltuk őt Genia sírhantjához.

— Te vagy a vádló, Felix. — mondták barátaim. S e pillanatban föléledtek agyamban azok a borzalmas fájdalmak, melyeket az én egyetlen Geniám ennek a gazembernek az aljassága következtében kivégzése előtti utolsó órában a bitófa alatt elszenvedett. Magam előtt láttam azokat a hűségtől ragyogó éjszékete szemeket, amelyek az utolsó pillanatban kegyelemért esdekeltek. De emberek helyett állatok itélkeztek felette s így nem volt számára kegyelem.

— Megengeditek, hogy bosszút álljak az életem tönkretévőjén? — kérdeztem barátaimtól.

— Az általam kimondott halálos ítéletet azonnal végrehajtjuk. — felelték kórusban. Borzalmas halált szántam neki. A kocsi tengelye mellé egy ásó volt kötve, amit leoldottam.

— Elevenen kell eltemetnünk ezt a szivetlen gazembert! Elfogadjátok?

— Elfogadjuk! — válaszolták barátaim.

elője talált étel érintetlenül maradt asztalán.

— A gyanum valóban bizonyult, ezredes ur. Geniát két nappal Smolenskbe való érkezése után elfogták. Másnap összeült a hadbíróság és az elkövetkező hajnalban felakasztották.

Ezeknél a szavaknál magába fojtott zokogás tört fel kebléből és a lelki gyötrelmekből karikássá vált könnyes szemével nézett reám.

— Mint egy megrögzött bűnözőt koporsó nélkül egy kis gödörbe dobták s azután a sirt földdel újból feltöltötték. Hosszu utánjárásra sikerült megtudnom, hogy hova temették Geniát. Jó barátaim vannak Smolenskben, akik egy ismerős zsidónál Genia számára szép fehér koporsót vásároltak. Titokban szalmába takarva, éjjel kilopódtunk Geniához, kibontottuk a földhányást és Geniát a koporsóba fektettük s azután újból örökre sirba helyeztük életem egyetlen célját...

Az áruló nyomában

— Egy héttel később, egy rosszhírű, sötét lebuiban találtuk meg az árulót, ahol a szigorú tilalom dacára a wodka-gőztől büzlött a levegő. Néhány nappal azelőtt ugyanis berugott állapotban fermiangon mesélte, hogy egy német kénnyő leplezéséért 300 rubel jutalmat kapott. Magam elrejtöztem, nehogy megismerjen és engem is kiszolgáltasson az oroszoknak. Barátaim közelébe férkőztek, asztalához ültek, wodka mellett szóba elegyíttek vele és rövidre rá különböző kifogásokkal kicsalták az ucára. Közben egy kocsi szereztem, mialatt barátaim ezt a gazembert kocsióra ültették, én a bakra kapaszkodtam, s amint valamennyien benn ültek, lassu trappban megindultam lefelé, a moszkvai chausséén. Felejtethetlen Geniám sírja mellett megálltunk. A friss levegő ugylátszik magához térítette menyasszonyom gyilkosát, mert egyszerre csak felállt s kissé ijedten kérdezte:

— Mit keresünk mi itt?

— Semmi az egész, csupán egy kis igazságszolgáltatást tartunk, — szolt az egyik barátom.

Ebben a percben előléptem és bosszuszomjontól keserű hangon kiáltottam feléje:

— Gyalázatos! most bosszút állunk mi is!

— Akkor magam ásom meg a sirt! — szoltam. Ekkor tődre roskadt és összetett kézzel kegyelemért könyörgött. De kísérőim lábakkal arrébb rugták.

Egy jó félóra múlva elkészült a mély gödör. Még mindig térden feküdt és irgalomért lörgött, de senki sem hallgatott reá... A lábait is összekötöttük s mint egy döglött kuttyát a gödörbe hajítottuk, ugyanugy, mint ahogy az én szegény Geniámmal végeztek. Mély elégtételt éreztem, amikor ezen a gazemberen, életem legnagyobb ellenségén bosszút állhattam. Minden erejét megfeszítette, hogy köteleitől megszabaduljon, ásó ásó után hányta föléje a földet. Már csak a vállá látszott ki... Talán most már ő is megbánta amit tett, de bünhődnie kellett. Teste görcsösen a magasba vonaglott, az utolsó lapát föld a fejét is eltakarta... S azután teljes csend lett... A földhányást elsimítottuk és kitépelt gazzal takartuk el. S amikor lámpámmal utóljára világítottam az ujonnan hantolt domb fölé, úgy éreztem, hogy egy sulyos tartozást róttam le, amely most már nem fog többé kísértésként követni nehéz hivatásom terhes útjain. Ezzel meggyóntam, ezredes ur!...

Ezen események után még hosszú ideig sikeresen dolgozott Felix számunkra.

Decentralizálják az árvaügyeket

Érdekes rendelet az aradi törvényszékhez.

Nagyfontosságú rendelet érkezett ma az aradi törvényszékre, amely az árvaszékek további működésére vonatkozik. A magyar törvények értelmében, mint ismeretes, úgy a városoknak, mint a megyéknek külön árvaszéki hivataluk volt, amelyeket később a közigazgatási törvény módosításával megszüntettek és az árvaszékek ügyeit a törvényszékek felállított árvaügyi osztálya vette át.

A most leérkezett rendelet a régi királyságban szokásos ügykezelést honosítja meg Erdélyben is, amennyiben 1932 január 1-től minden járási székhelyen levő járásbírósg ítélkezik a kisebb jelentőségű árvaügyekben. A fontosabb ügyeket azonban az illetékes törvényszékek árvaügyi osztályához kell a jövőben is betérjeszteni.

**Ne várják míg orvos rendeli el.
Már késő lesz.
Szokják mármost meg a nikotin-
mentes Fumosan cigarettákat és
szivarokat.**

FUMOSAN

Dohányzók

SPORT KÖZLÖNY

A nagyváradi csapatok részt vesznek a Herbay-bajnokság küzdelmeiben, — mondja Ferdinánd György, a Herbay-bajnokság intézőbizottságának elnöke — A félreértések már rég elintéződtek — Amennyiben a váradiak kiváltak volna, két kolozsvári és egy resicai csapat foglalta volna el helyüket

Lapunk hasábjain már több ízben számoltunk be a Herbay-bajnokság körüli fonák helyzetéről, amelyek elé a váradi csapatok állították az intéző-bizottságot. Egyik nap az a hír jött, hogy Várad kikapcsolódott a további küzdelmekből, míg újabban Várad ajánlkozása folytán ismét számoltak az ottani klubok részvételével. Az utóbbi napokban szinte bizonyos volt a NAC, Törekvés és a Crisana részvétele, — mert ezt mutatták az előrehaladt stádiumban levő tárgyalások. A szaklapok váradi híradásából, az ottani csapatok részvételét mint faktumot könyvelték el és ennek, valamint az említett klubok nyilatkozatai nyomán megemlékeztünk arról, hogy a váradi egyesületek egészen bizonyosan részt vesznek a további küzdelmekben. Ilyen előzmények után méltán keltett feltűnése az a ma elterjedt hír, hogy a váradi klubok véglegesen a bajnoki küzdelmekről való lemondás mellett döntöttek. Ennek a hírnék nyomán felkerestük Ferdinánd Györgyöt, a Herbay-bajnokság Aradon székelő intéző bizottságának elnökét, aki hivatalos formában a következő kijelentéseket tette az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Nem tudom, hogy honnan származik az

a hír, hogy a váradi klubok nem hajlandók a Herbay-bajnokság további küzdelmeiben részt venni. Ezt a leghatározottabb formában megcáfolom, mert minden ellenkező híresztelés dacára úgy a NAC, mint a Törekvés és a Crisana ismét bekapcsolódnak a bajnoki küzdelmekbe. Ez tény, de ettől eltekintve, a vasárnap Váradra kísorsolt Ripensia—Crisana mérkőzés elmarad, amit egy későbbi időpontra halasztottunk el. Vasárnap különben Aradra összehívtunk egy értekezletet, ahol a további teendőket fogjuk megbeszélni. Még le akarom szögezni azt is, hogy ha a váradi egyesületek nem vették volna részt a további küzdelmekben, zökkenő nem állott volna be, mert a kolozsvári Universitatea és Románia mellett a kiváló resicai bajnokcsapat, az UDR pótoiták volna a váradiakat.

— A helyesség kedvéért csupán ennyit kívántam megjegyezni és remélem, nyilatkozatommal eloszlattam a félreértéseket.

Eddig tartott Ferdinánd Györgyvel folytatott beszélgetésünk, ezuttal biztosak lehetünk abban, hogy az értékes küzdelmek mindenféle zavaró momentumtól mentesen fognak lebonnyolódni.

Re.

A Wiener AC a Spárta másodszori legyőzése után bekerült a Középeurópai Kupa döntőjébe WAC—Spárta 2:0 (1:0) — Botrány a mérkőzésen — A rendőrség mentette meg a bírót a közönség dühétől

Prágából jelentik: Ma játszották le a bécsi WAC és a prágai Spárta közötti harmadik Középeurópai Kupa-mérkőzést, amely a bécsi csapat fölényes győzelmével végződött. Az érdekes és izgalmas jelenetekben hővelkedő összecsapásnak 30 ezer szemtanuja volt. Mindjárt a mérkőzés elején a vendégegyüttes lép fel támadólag és már az ötödik percben botrány tör ki. Az objektív bírászkodó olasz játékvezető tételével a sovinszta prágai közönség nem volt megelégedve és Carrari egyik ítéletére a közönség beront a pályára, úgy hogy a bírót a rendezőség mentette meg a komolyabb inzultustól.

A mérkőzés izzó hangulatban folyik tovább, a közönség gyakran ad nemtetszésének kifejezést, pedig Carrari ítélezései mindenkor helyesek. A WAC centeré, Hiltl szerzi meg a vezetést. A Spárta fölénybe jut, a csatárok gólratóró kísérleteit a bécsiek Aradon is járt csodakapusa, Hiden hiúsítja meg. Szünet után a hazai együttes fölényben játszik, a második gól szerzője is Hiltl volt. A 43. percben félbeszakad a mérkőzés, a tömeg berohan a pályára, Carrarit a fanatizált tömeg ütlegeli, úgy hogy a rendőrség menti meg reménytelen helyzetéből és a bírót a rendőrség sora között hagyja el a pályát.

O Kögyeleti staféta Budapesten az aradi vértanúk emlékére. Budapestről jelentik: Tegnap délután négy óraker bonyolították le Budapesten az aradi vértanúk emlékére évenként szokásos emlékstafétát a vérmézőtől az ezredéves emlékműig az Erzsébetid, Vilnos császár-ut, Andrássy-ut utvonalon. A versenyen 1400 atléta vett részt. Első lett a MAC csapata 46 perc 40,8 mp.-es idővel, második az MTK 47 perc, harmadik az UTE 47.55 perc alatt. A MAC utolsó futója Somfay volt, az MTK-é pedig Gerő.

O Csütörtökön bajnoki mérkőzés lesz Budapesten. A Hungária és a Budai „11” közötti első ligabeli bajnoki mérkőzést csütörtökön játszik le. Az összecsapást érdeklődés előzi meg.

O Borsányi súlyosan megsérült. Budapestről jelentik: A vasárnapi magyar-osztrák válogatott mérkőzés sérültje, Borsányi, a kiváló újpesti játékos valószínűleg csontrepedést szenvedett, így hosszú ideig kényszerpihenőt kell tartania.

Magyarország csupán hasznót allétát küld ki a los-angelesi olimpiászra

Budapestről jelentik: A ma megtartott ülésen úgy határoztak, hogy az ötven főre tervezett magyar olimpiai csapatot a lehetetlenül rossz gazdasági viszonyok következtében 25 főnyire csökkentik le. Az érthetetlen határozat a sportközönség előtt hatalmas megütközést váltott ki, mert a magyar atléták — a németeket kivéve — közismerten legjobbak Európában, ennek bizonyítéka, hogy a magyar atlétikai team már évek óta veretlen, diadalt-diadalra halmoz. A legdicsőbb harci ténye a Francia válogatott atlétikai együttes fölényes legyőzése volt, de nemcsak a franciákat, hanem a Berlini atlétikai csapatot is fölényesen intézte el. Ez a létszámcsokkenés nem tett pontot még a kiküldő bizottság rendelkezésére, mert a Magyar Olimpiai Bizottság az Amerikába szakadt magyaroktól vár anyagi segítséget. Bizonyos, hogy az Újvilágba szakadt magyarokban nem is fognak csalatkozni és így a teljes magyar gárda indulhat az olimpiászra.

O Japán turán a német válogatott. Berlinből jelentik: A brandenburgi szövetség most perfektuálta a japán szövetséggel megállapodását, amely a német válogatottat hat hétre Japánba szólítja. A német labdarugó válogatott hetenként egy meccset fog lejátszani.

O ELTILTOTTÁK MIKÓCZIT, az AAC kiváló képességű válogatott játékosát a nyilvános szerepléstől. Mikóczi főbenjáró bünt követelt el, — megreklamált egy leszállást. Egy enyhe bünt szigorú, tulszigorú megterelés követelt. Egy hónap a büntetés, így az AAC legjobb játékosára négy vasárnap nem öltheti magára az atléták sárga-fehér dresszét. A büntetés pont a Gloria-mérkőzés után jár le. Két év előtt ugyanez volt a helyzet, ekkor a kiváló formában lévő Pfeiffer volt az áldozat, tavaly Kolumbánra járt rá a rud, ezidén Mikóczi... és jövőre ki következik? Re.—

O Magyar csapatok külföldön. Budapestről jelentik: A Nemzeti és a Vasas vasárnap Cseliszlóvákiában fognak vendégszerepelni. A Nemzeti Pozsonyba, míg a Vasas Zsolnára rándul.

O Támad a Curentul. A Bucurestiben megjelenő Curentul című napilap „A budapesti katasztrófa után” című, I. M. jelzéssel ellátott cikkben a legélesebb támadást intézi a válogatott csapatban szereplő magyar játékosok ellen. A cikk írója nyíltan azzal vádolja a magyar fiukat, hogy azok készakarva nem fejtették ki igazi tudásukat, mert nem akartak a magyar testvéreik ellen játszani. Ezzel magyarázza a katasztrófális vereséget. De ugyancsak éles kirohanást intéz a szövetség urai ellen, akik lehetővé tették, hogy a román nemzetet reprezentáló válogatott csapatban kisebbségiek játszanak. Ugy látszik, ilyen szemrehányásokat a becsülettel küzdő játékosok csak a veszített csaták után kapnak, míg a csehek elleni győzelem után az egész ország dicsőrele emlékezett meg azokról a fiukról, akik a dicsőséges eredményi kiharcolták. Az ilyen arányu vereségnek csupán egy a magyarázata: a csehek elleni szép eredmény hátta alatt úgy a vezetőik, mint a játékosok nagyon el voltak bizakodva és biztosra vették győzelmüket. Ez a hatalmas elbizakodottság megbosszulta magát.

Zubkovnak, Vilmos excsászár volt sógorának elég volt a hercegnőkből

Sikerült átszöknie a francia határon

Párisból jelentik: Zubkov, a német excsászár egykori sógora, mint már megirtuk, nagyon rossz anyagi helyzetben él. Legutóbb képeslapokat árult egy németországi városka kabaréjában. Közben a rendőrséggel meggyült a baja. Pénz és utlevél nélkül akart átmenni a francia határon. Most végül sikerült átjutnia francia területre és első dolga volt, hogy egy strassburgi újságírónak a legnagyobb diszkréciónal mellett kis intervjút adott.

— Két napja vagyok itt — mondta. — Átszöktem a határon, amelynek a legkisebb ösvényét is úgy ismerem, mint a tenyeremet.

Az igazat megvallva, Zubkovnak nem nehéz dolog ismernie saját tenyerét, mert újabban nincs benne semmi.

— Nincs egy vasam se — vallotta tovább Zubkov az újságírónak — és ha a zsaruk lefillelnek, végem van. De azért úgy érzem, mégis lesz velük dolgom.

— Milyen tervei vannak a jövőre nézve?

— Megelégettem már a hányatott életet. Szeretnék nyugodtan csücsülni egy csendes vidéken.

— Nem fél attól, hogy börtönbe kerül?

— Erre is el vagyok készülve.

— Nem sajnálja, hogy elvált a hercegnőtől?

— Ugyan...! — és itt olyan mozdulatot tett a kezével, amely azt fejezte ki, hogy ellenkezőleg: igen örül.

— Nem nősül meg újra?

— Arra is gondoltam. Fiatal polgárleányt szeretnék elvenni feleségül. Hercegnőből elég volt...

FORUM

Az új menetrend hátrányai Arad kereskedőire

Az október elsején életbelépett új vasuti menetrend temesvári vonatkozása miatt számos panasz érkezett szerkesztőségünkbe. Az új menetrend ugyanis kellemetlen meglepetést hozott azoknak az aradi kereskedőknek, akik üzleti ügyeik elintézése végett gyakran utaznak át Temesvárra. A régi menetrend szerint ugyanis azoknak, akik a reggeli vonattal mentek át Temesvárra, egész napjuk rendelkezésükre állott. Ügyeiket tehát kényelmesen elintézhették s az esti hét óras vonattal visszatérhettek Aradra.

Az új vasuti menetrend szerint ez az este 7 óra 5 perckor Temesvárról induló vonat megszünt s helyette délután 5 óra 20 perckor indítanak Aradra vonatot. Tehát, akik eddig egy teljes napot időzthettek Temesváron, most már fél ötkor kénytelenek dolgukat félbeszakítani, mert ellenkező esetben csupán éjjel fél egykor térhetnek vissza Aradra.

A Kereskedelmi és Iparkamarának, melyhez tudomásunk szerint az új menetrendet véleményezés végett benyújtották, kikerülte figyelmét ez a kereskedelmi életre igen fontos körülmény, hogy ugyanakkor, amikor ilyen kellemetlen hátránya van Arad kereskedelmi szempontjából az új menetrendnek, Temesvár kereskedői továbbra is a régi praktikus összeköttetés szerint járhatnak át Aradra, amennyiben Aradról este 8 óra 50 perckor visszautazhatnak Temesvárra. Felhívjuk ezuttal Ispravnic vasutigazgató figyelmét az új menetrend ezen hátrányára, aki bizonyára talál majd módot arra, hogy a város gazdasági érdekeinek megfelelően kiküszöbölje ezt a technikai akadályt.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A Lomási Fatermelő szatmári üzeme nem szűnt meg — csak szünetel

Kemény György igazgató nyilatkozata. Az aradi központ Bucurestibe költözik

Általános feltűnést keltett az a hír, hogy a Lomási fatermelő részvénytársaság szatmári faüzemét leállította. Ezzel kapcsolatosan olyan hírek is láttak napvilágot, mintha a társaság nagyobb méretű tisztviselő leépítéseket hajtott volna végre.

Kérdést intéztünk ebben az ügyben Kemény György vezérigazgatóhoz, aki a következőket mondotta:

— Szó sincs üzembeszüntetésről, csupán ideiglenes szüneteltetésről, amit a rönkhiány okozott. Ugyanilyen okból szünetel a cég több telepe is, amelyek azonban ismét munkába ál-

lanak, amint a szüneteltetést előidéző ok megszűnik. Ami az aradi központnál történő leépítéseket illeti, valóban október elsején kilépett a szolgálatból hét tisztviselőnk, azonban ezt nem lehet leépítésnek tekinteni. Különben az aradi központ, mint olyan, már megszűnt, mert a cég központja voltaképp Bucurestiben van. A tényleges átköltözést csupán az késlelteti, hogy megfelelő helyiséget nem találtunk még az irodák elhelyezésére, építésről pedig egyelőre nem lehet szó. Ismételten kijelenthetem tehát, hogy a szatmári üzeme nem szűnt meg, hanem csak szünetel, ami azonban átmeneti jelleggel bír csupán.

Vizitársulatok államosítása

Az ártéri társulatok jajszava.

Irtá: Factotum.

Deviza: Dreptul, Legea, Justitia!

Románia hivatalos lapja a „Monitorul Oficial” 10. Januarie 1925. megjelenés számában közölte a Románia és Magyarország között, a trianoni békeszerződés folytán létrejött Conventio-egyezményt. Köztudomású, hogy a hivatalos lapot hivatalból megküldik valamennyi állami hivatalnak, városi és községi előjáróságoknak.

Amde a hivatalos lap vizügyi közleményeiről nem vett tudomást a román és a kisebbségi sajtó, pedig a közvetlenül érdekelt földművelő kisbirtokosság meg tudhatta volna, hogy az országhatár nyolc vizitársulatot kettészelt és hogy azokból területileg mennyi maradt vissza Magyarországon és mennyi csatoltatott Romániához a két állam között a 8 vizitársulatra vonatkozólag létrejött likvidáció alapján? A politikai pártok sem hallják meg a román-részi vizitársulatok ártéri birtokosainak, a kisbirtokos parasztnak jajszavát, a rájuk kivetett súlyos társulati taksák miatt.

A kiürítés 1920. április 1-ig megtörtént. Három évig tartott az országhatár megállapítása a román és magyar határmegállapító bizottságok által. Ezt megelőzőleg a Regát már 1922-ben megcsinálta az agrár kisajátításokat, s szerte darabolta apró parcellákra az agrár-szelvényeken kitüntetett területeket s nem foglalkozott a tagosításnak még gondolatával sem.

Az agrárkisajátítások után 2 évvel későbbben írták alá a két állam meghatalmazottai a „Conventio-Egyezményt”-t Bucurestiben, két eredeti példányban 1924. évi április hó 16-án, melyben felvették Anexa I—VIII. alatt a vizitársulatok likvidációját.

A nyolc vizitársulat frontján pedig az állapotok elszomorítottak, mert: 1. a vezetőségek működésében nincs harmonia; 2. csatornák, gátak, zsilipek, tiltók, hidak elhanyagolt állapotban vannak; 3. a kisbirtokosságra az árterületei után közdok módjára kivetett társulati költségirulékokat (taxa) hiába foglalják „Tablou”-ba és debitalják a Direcțiunea Financiară-nál, nem veszik figyelembe a percepciók, mert „nem érnek rá”, legfőbb dolgukat a pénzügyi bizottság által kivetett földadók behajtása képezi.

Megérlelődött az eszme: a nyolc vizitársulatnak államosítása. Szabadítsa fel Románia ujjaalkotására törekvő magas kormányunk a társulatok árterületeibe tartozó kisbirtokosokat. Szerény nézetünk szerint ezt a kérdést analog az állami műutak létesítésének módjára lehetne megoldani, miután például a hegyi állami műutak 30-szorta többé kerülnek, mint az alföldi állami műutak, tehát az adózó polgárok összeségének terhét képezik.

Sapientii sat.

— Érdekes üzemi- és házvétel történt ma Aradon. Eisele József hentesárugyárát, ingatlanlallal együtt, amely a Cuza Voda (Tököli Imre) uccában van, megvette háromszázezer leiert Kohut Béláné aradi kereskedő

← Aradi valutaárak. Pengő 26.50, dollár 152.50, schilling 23.50, márka 40, sváici frank 33, cseh korona 5, dinár 2.96. Devizák: New-York 168.50, Prága 5, Milano 8.50, Berlin 40.10, Bécs 23.25, Zürich 33.10, Páris 6.75, Belgrád 2.99, Budapest 28.

= A svéd nemzeti bank leszállította a kamatlábat. Stockholmól jelentik: a Svéd Nemzeti Bank leszállította a kamatlábat 8 százalékról 7-re szállította le, hasonló lépésre határozta el magát a norvég nemzeti bank is.

= Aradról nem szabad sertéseket exportálni sertésvész miatt. Aradon és Aradmegyében már hosszabb idő óta sertésvész dühög. A sertésvész következtében, amely már a tavolabbi községekre is áterjedt, a hatóságok sertészárlatot rendeltek el és így Aradról, valamint az Aradtól husz kilométernyi távolságban levő községekből nem lehet sertéseket exportálni. A sertésvész, amely még mindig nincs csökkenőben, inár tetemes károkat okozott egyrészt a tenyésztőknek, másrészt pedig az exportőröknek is, akik szükségleteiket nem tudják Aradon beszerezni és arra kényszerülnek, hogy a megye tavolabbi részeiben eszközöljék bevásárlásaikat.

= Aradi építkezési engedélyek. A város technikai ügyosztálya az utóbbi napokban a következő aradi lakosoknak adta ki az építkezési, illetve átalakítási engedélyeket: Matei Saveta Str. Ep. Ioan Popa 4, Moisa Mária Str. Lucretia 12, Sindler János Str. Selari 20, Mot Aurel Str. Trenului 179, Neta Slavina Str. Trib. Corches 86—88, Kádas Imre Str. Simeon Barnutiu 23, V. I. Delcean Maria Str. Rahovei 141, Dezső Imre Str. Dacilor 5, Papp József Str. Petru Rares 29, Bancsos László Str. Rahovei 74, S. I. Vasvári József Str. Sarbeasca 12, Mot Persida Str. Bonaparte 8, Popescu Olga Str. Episcopul Radu 21, Popa Paraschiva Str. 8 Junie 30, S. I. Krauzer Jakab Str. Ghica Voda 11, Weisz Lajos Str. P. A. Iancu 15, Lingurar Ilie si sotia Str. Despot Voda 16, Momac Floris Str. Baritui 3, V. I. Hustig István C. Bihorului 30, Kovács Lajos Str. V. Hotaranu 37—39, Teodorovici Iosif Str. Randunicei 11, Maisinger József Str. August 11, S. I. Wolf Adam Str. Margaritar 18.

= Fellendült a gyémántpiac — a font esése következtében. A font sterling áresése következtében nagy élénkülés tapasztalható a nemzetközi gyémántpiacon, mivel a tőkésök egy része készpénzt gyémántokba akarja fektetni. A gyémánt alapára a kereslet következtében 4 shillingről 4.9 shillingre emelkedett.

= Fuzionált a három legnagyobb olasz hajózási társaság. Olaszország három legnagyobb hajózási társasága, a Navigazione Generale Italiana (hatszázmillió líra alapítke), a triesti Cosulich társaság (négyházmillió) és a génuai Lloyd Sabauda (kétszáztvenmillió alapítke) elhatározták, hogy fuzionálni fognak. Az új társaság Lloyd Orientale néven fog működni.

A kilométer király „India“ autogummi kizárólag „MOTORDELTA“ Kelly Zs. alkatrészüzletben kapható Str. Alexandri (Saloz-u.) 5. Minden köppenyre gyári garancia.

Csehszlovákia addig nem ad ki beviteli engedélyeket, amíg a buza ára 150 koronára nem emelkedik

Valószínűleg bevezetik a gabonamonopóliumot Csehszlovákiában — Miért nem hoz határozatot a miniszterközi bizottság?

— Még ezen a héten lognak dönteni a monopólium fölött —

Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy Csehszlovákia még mindig nem ad ki beviteli engedélyt a búzára, nem érdektelen egy kissé közelebbről megvizsgálni a cseh kormány gazdasági politikáját, amelynek végeredményben a fenti intézkedés lett a következménye. Az aradi vonatkozásban is érdekes és nagyfontosságú ügyről pozsonyi tudósítónk az alábbi érdekes cikkben számol be:

A cseh kormány ezévi gazdasági programjának legfőbb pontjait a csehországi aratás eredményének biztosítása képezte. A tervek között volt a gabonamonopólium behozatala is, amely azonban az utolsó pillanatban különösen a kereskedelmi érdekeltségek ellenállásán meghiúsult. A gabonamonopólium helyett a kormány miniszterközi bizottságot létesített, amelynek hatáskörébe utalja a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali engedélyek kiadását. Ez a bizottság már hetek óta ülésezik, azonban

Szükségrendelet-szérum

Kötött gazdálkodás. Devizakorlátozás. A valuta kivitelének korlátozása. Szükségrendelet. Németország kezdte. Aztán folytatták a többiek. Sorban az európai államok és ma már alig van állam ezen a vén kontinensen, ahol ne léptettek volna életbe különböző korlátozó intézkedéseket. Valahogy úgy terjedt, mint valami ragályos betegség.

A bajok pedig, amelyeket okozott, talán nem is annyira azokban az országokban érezhetők, ahol ezeket a korlátozó rendeleteket életbeléptették. A bajokat, a nehézségeket hatványozottan azok az országok érzik, amelyek abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy nem kellett korlátozó rendeleteket hozniok. Eklatáns példája ennek Magyarország és Csehszlovákia esete.

Az új provizórium szerint ugyanis, amelyet a magyar-cseh kereskedelmi tárgyalások alkalmával kötöttek, Magyarország sertéseket szállíthat Csehszlovákia területére, míg Csehszlovákia tüzfűt exportálhat Magyarországra. Előállott azonban az a különös és furcsa helyzet, hogy magyarországi sertés óriási mennyiségben jött be Csehszlovákiába, ezzel szemben Magyarországra alig lehetett tüzfűt szállítani. A Magyarországon érvényben levő devizakorlátozási rendelet megakadályozta ugyanis azt, hogy a cseh faexportőrök pénzüklöz hozzájuthassanak. A magyar kereskedők ezzel szemben hiánytalanul megkapják járandóságukat. Ennek tulajdonítható azután — amint az csehszlovák részről most hivatalosan is meg erősítést nyert — hogy a csehszlovák kormány gondolt egy nagyot és merészet és nyilván a „viszonosság elve“ alapján, nemkevése pedig a cseh gazdaság védelmére életbeléptette október másodikán a devizakorlátozó rendeletet. Mert — mint a hivatalos jelentés mondja — akkor, amikor a szomszéd államokban kötött gazdálkodás folyik, Csehszlovákia sem várhatja ölbe tett kezekkel az események kialakulását.

Hát ez az, a magyar devizakorlátozó rendelet kárt okozott Csehszlovákiának, a csehszlovákiai pedig nekünk, akik még — hál'Istennek — szabadon gazdálkodó állam vagyunk. Így megy körbe-körbe. Végig az európai államokon. A bajt okozó — szükségrendelet-szérum. A szérum, amely pedig orvosság akart lenni és betegség lett. Ragályos betegség, amely leköti, megszorítja Európa gazdasági életének ütőerét, megakasztja lélegzetét és amelyet most már sürgősen, a legsürgősebben — orvosolni kell. Sürgősen, még mielőtt a konzíliumok, a konferenciák tartama alatt a beteg állapota még súlyosabbá válna. (m. t.)

érdemleges munkát nem tudott végezni, mert ügyrendjének megállapítására nézve nem jött létre megegyezés. A bizottság tagjainak egy része azt kívánja, hogy a bizottság határozatait egyhangú döntéssel hozza meg, míg a másik rész azt az álláspontot képviseli, hogy a határozatok szótöbbséggel jöhessenek létre. Így tehát az a konikus helyzet állott elő, hogy azon vitatkoznak, hogy hogyan hozzanak határozatot és határozathozatalra éppen ezért nem kerülhet a sor.

Az Aradi Közlöny tudósítója illetékes helyen érdeklődött ennek a kérdésnek a jövő sorsára vonatkozólag és a következő megbízható információkat nyerte:

— A miniszterközi bizottság eddig tényleg egyetlen behozatali engedélyt sem adott ki mezőgazdasági terményekre. Ennek legfőbb oka az, hogy a bizottság megakarja várni, hogy a gabona belföldi, tehát csehszlovákiai ára megszilárduljon. Mióta nem hoznak be újabb gabonamennyiséget a köztársaság területére, azóta a buza ára belföldön már tizenöt koronát emelkedett. Az agrárérdekeltségek még mindig ragaszkodnak a gabonamonopólium bevezetéséhez. A héten megtartandó minisztertanács ismét foglalkozni fog ezzel a tervvel, amely most már valószínűleg keresztül is fog menni a minisztertanácsban, mert a kereskedelmi érdekeltségek merev álláspontja is megváltozott. Ha a minisztertanácsban nem menne keresztül a gabonamonopólium terve, akkor megmarad továbbra is az engedélyezési rendszer a miniszterközi bizottság mindaddig nem fog kiadni behozatali engedélyt, amíg a buza ára belföldön legalább 150 koronára nem emelkedik.

Igy tehát egyelőre nincs kilátás arra, hogy a csehszlovák kormány rövidesen ismét adjon a román búzára beviteli engedélyeket.

(s. l.)

Újabb városi árlejtések

Városi lakások. — Közszállítások. — Közmunkák.

Aradváros gazdasági hivatala a közeli napokban újabb árlejtéseket irt ki. Október hó 15-én tartják meg a városi színházépületben levő 5 szobás és 2 szobás lakások újabb árlejtését, amelyeket a bucuresti-i legfelsőbb árlejtési-bizottság a közelmúltban megsemmisített. Ugyanezen a napon kerül sor a Mosóczy-telepi mozi ruhatárának és buffetjének árlejtésére is.

Október hó 16-án délelőtt 11 órakor a város gazdasági hivatalában a Select-mozi épületében levő 2 szobás mellékhelyiséges lakást bocsájtják árlejtésre, amelyet jelenleg Weil Károly dr. bérel. Ugyancsak ezen a napon kerül árlejtésre fél 12 órakor a városligeti kioszk is, amelyet 3 évre kíván bérbeadni a város vezetősége. Tizenkét órakor másodízben bocsájtják árlejtés alá a vágóhídi öt raktárhelyiség bérletét. Lehetséges, hogy e napon kerül vevő a város tulajdonát képező és kellő értékesítésre váró 375.953 kiló ócskavasra is, amelyre már számos ízben hirdetett árlejtést a város gazdasági ügyosztálya.

Október hó 22-én újabb közszállítás kerül árlejtésre: 618 vagon II. osztályu tört kő, 299 vagon hasított kő és 133 vagon homok szükséges a további uccahelyreállítási közmunkákhoz. A vagonok ab Arad vasutállomás per 10.000 kilogrammos tételekben számítandók. Október hó 27-én kerülnek felbontásra azok az ajánlatok, amelyeket a fenti dátumig kért be a város vezetősége a Str. Surorilor és a Str. Razboianiu-uccákban létesítendő betoncsatornákra vonatkozólag. Október hó 28-ára tüzte ki a gazdasági hivatal a város számára szállítandó újabb öntöző-autókamion árlejtését is.

Külföldi nagy rádiógyár

Ujrománlában felállítandó fiókja részére

azonnali belépésre

keres a rádió-szakmában, valamint az irodai adminisztrációban teljesen jártas abszolút megbízható fiatal munkaerőt. Román, magyar, német nyelvtudás szóban és írásban feltétlenül szükséges. Fényképpel és fizetési igényekkel ellátott sürgős ajánlatok „Biztos pozíció“ jellegre Rudolf Mosse, Budapest, IV., Váci-utca 18.

Egy takarékos háziasszony tanácsait

Éppen ma kívánatos megfogadni. Itt közlünk egyet:

Most ősszel ismét megkezdődik a meleg gyapjuruhák ideje, emellett azonban a selyem is számításba jön: Társadalmi összejöveteleken, tánc-teákon, koncerteken, bálakon és a színházban, mindenki szeretne „új ruhában“ megjelenni. Okvetlen szükséges ez? Nem, hiszen olyan egyszerű, a gyapju és selyemruhákat újnak látszatni. — Ki kell őket mosni a Lux-szappan pehely lágy habjában és sokat takarít meg vele. Mert a Lux nem drága és mindenütt kapható.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat

A mai napon sajtó utján személyemmel kapcsolatban egy olyan cikk került nyilvánosságra, amely családi életemmel foglalkozik és amely — éppen ennél az oknál fogva — nem tartozott volna a nyilvánosság elé. Amikor tehát az ügygel a nyilvánosság előtt magam is foglalkozom, azt annak a kényszerítő hatása alatt teszem, hogy bizonyos helytelenül közölt dolgokat a maguk valóságában állítsak be. Így elsősorban nem felel meg a valóságnak az, hogy feljelentést tettem az aradi rendőrségen akár ismeretlen, vagy ismerős tettesek ellen betöréses lopás címén. Tény ezzel szemben, hogy feleségem alaptalanul feljelentett a rendőrségen, nyilván azzal a céllal, hogy amíg én ott tartózkodom, keresztül vihesse tervét, amely abból állott, hogy lakásomat jogtalanul kiürítse. Amikor a rendőrségről haza tértem, lakásomat felnyitva találtam és onnan ismeretlen tettesek a legértékesebb berendezési tárgyakat, valamint negyvenezer lej készpénzt elvittek. A rendőrségre vasárnap délelőtt idéztek be és onnan rövid idő múlva el is bocsátottak. Így tehát nem igaz, hogy ott töltöttem egy éjszakát. Amikor jelenlegi feleségemet elvettem, hozományt nem kaptam, mert feleségemnek, valamint annak családjának vagyona nem volt. Ezzel szemben én egy butorgyárral, konfekciós üzlettel s készpénzzel is rendelkeztem. Az alatt az idő alatt, amíg háboruban voltam, feleségem az üzletet vezette és az onnan kivont pénzen egy emeletes házat vásárolt. Ezt a házat a saját, valamint legidősebb nővére nevére íratta. Nem igaz tehát, hogy a ház vételére a sógorom adott pénzt. Nekem az volt a kívánságom, hogy a házat feleségem a gyermekem nevére írassa. Ami pedig leányomat illeti, őt erkölcsatlansággal nem vádoltam, mert nem is vádolhattam, csupán apai jogomnál fogva igyekeztem a lehető legjobb nevelést adni neki. Tény, hogy veszteségek értek, ezt a jelenlegi gazdasági viszonyoknak lehet betudni, de családomnak még mindig biztosítani tudom a megélhetést. Meg kell említenem azt is, hogy sem feleségemet, sem családomat életveszélyes fenyegetésekkel nem illetem. Ugyanakkor ki kell jelentenem, hogy mivel feleségemtől és családomtól különváltan élek, értük semminemű fizetési kötelezettséget nem válllok.

Arad, 1931 október 7.

ROTH IZIDOR.

Apróhirdetések

LEVELEZÉS.

Cirkot és cirokmagot minden mennyiségben **vásárolok**

ELEK GYÖRGY seprőgyár
Budapest, VI., Kartács-ucca 22.

Táviratcim: ELEKBESÉN.
Telefonszám: Budapest 921-12.

Villanyberendezés, csillár, legelőcsobban:
Rosenfeld Géza villany és rádiószereplő, új Neuman-ház, Bulev. Reg. Maria 9.

ALKALMAZÁS.

MEGBÍZHATO házaspár, fiatal, gyermektelen, házmesteri, vagy bármilyen bizalmi állást keres, vidéken is. Riesz, Pankota 650. 3380

INTELLIGENS Wienerin ad néhány órát vagy lőnapot állást keres. Cimeket az Aradi Közlöny kiadói hivatalába kérem leadni. 3382

LAKÁS.

KÜLÖNBEJARATU butorozott szoba kiadó azonnalra vagy 15-ére. Str. Consistoriului 20. 3381

KÉTSZOBÁS garzon lakás, fürdőszobával és központi fűtéssel, november 1-re kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél, Piata Catedralei 5. 3378

ÜRES uccai szobát keres fiatal urinő a belvárosban. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába „Külön bejarat” jellegre. 3383

HAROMSZOBÁS lakások, egy földszinti és egy másodemeleti, központi fűtéssel, november 1-re kiadók. Bővebbet a házfelügyelőnél, Piata Catedralei 5. 3378

KETSZOBÁ, konyhás 1-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadói hivatalában. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cim: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a házmesternél. 200

Négyszobás

erkélyes, fürdőszobás, parkettás modern lakás, esetleg azonnalra is kiadó. Str. Moise Nicoara (Petőfi-ucca) 9-11.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

KALYHÁK, perzsa, nutria, mormotta bundák, boák, szörme-darabok. perzsa-szőnyegek, ebédlők, hálók, szalon és uriszobaberendezések, vitrin, tükörök, íróasztalok, zongorák, hegedűk, festmények, dísz tárgyak, storeok, függönyök, kézimunkák, antik órák, asztalok, fotelrámák, gobelin kép stb. stb. eladók.

SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

FERFISZOBÁ, csontszintű háló eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 500

KERESEK perzasabundákat, szörme darabokat felszörmezéshez, perzsa és gyári ebédlő- és futószőnyegeket, vitrineket, komódokat, szalonokat, tonet székeket, szobaberendezéseket, antik dísz tárgyakat. **SALGONÉ** bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

KITÜNO, jékarban levő 2 Hlíras vas-hordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

Ruhák, kabátok festése és vegytisztítása új gépekkel a legmodernebb eljárás a legszébbben a leggyorsabban **Hospodár-nál** Arad, Str. Trófescu (volt Teleki-ucca) 13.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyílt **Központi főkvas (József körut 4.)** a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

ÜZLETEK.

KIADÓ jömenetelti fűszerüzlet, volt Kossuth-u. 12. 3377

FŐTÉREN a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiségre azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

Mindenütt beszélnek

az előkelő budapesti

BRISTOL-szálló

olesó arairól.

Szobák (a fekvéstől függően) kitűnő napi ellátással már

12 pengőtől

kaphatók.

Dunai szobák kilátással a gyönyörű budai hegyvidékre méltányos áron.

Bristol-menü 2 pengő 40 fillér

Mindennap ötórás tea és tánc. Kávéházi árak.

Vacsora rendes polgári árakon. Tánc.

Hosszabb tartózkodás esetén további engedmények

Bristol-szálló

3220 Budapest-Dunapart.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben

november 1-re kiadó.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 250

KÜLÖNFÉLEK.

KÉRELEM! A legnagyobb nyomorban tengődő család bármilyen segítséget kér, hogy az éhségüket némiképpen enyhítsék. Bármit szívesen továbbít az Aradi Közlöny kiadója. 250

MINDENKINEK érdeke a Comisio árait megfigyelni. Club garnitúra 1500, tonet székek 80, modern hálószoba 6200, Meidinger kályhák, ebédlő szék (bőr) darabja 260. Underwood írógép 6500. Barok ebédlő 10.900. Íróasztalok 900, szekrények 400-950, modern csillárok 1200, új léször madrac 6 drb, nagyön oleson. Ebédlők, zongorák, Förster piano, perzsa szőnyeg, bel-földi perzsa négyzet 850 lej stb. stb.

KÉSZPÉNZERT sürgősen keresünk: megvételre varrógépeket (karikahajóst), 3 ajtós szekrényeket, csillárokat, rádiókat, ping-pong asztalt, dominót (nagyot), nagy sakkjátékot, bőröndöket mindenféle szörmeiket és hálószoákat. A velünk összekötötésben álló temesvári **ZALOGHAZ** évi 24% kamat mellett folyosít zálogkölcöset ékszerre, arany, ezüst tárgyra, textilárakra, varrógépekre, írógépekre, gramofonokra stb. Comisio, Arad, Bul. Reg. Ferd. (József főherceg-ut) 21. szám.

PÉNZÉHEZ JUT,

ha elveszett pénztárcáját, iratait stb. stb. az

„Aradi Közlöny”-ben meghirdeti.

Rádió műsor.

— Romániai időszámítás. — CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 8.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Dinicu zenekar: könnyű és román zene; 21. Cretzoiu operaénekesnő dalai. 21.20. Szimfonikus zene. Rogalsky vezényletével. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 13. Déli harangszó. 13.05. Gramofonhangverseny. 5.10. Előadás. 6.30. A Weidinger szalonzenekar hangversenye. 7.15. Angol nyelvoktatás. 7.45. Ifj. Sáray Elemér és cigányzenekarának hangversenye. 8.25. A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 8.30. Az Opera előadásának közvetítése. „Traviata”. Dalmü 4 felvonásban. Majd: a rádió házikvartettjének hangversenye. — Bécs. 12.30. Cerdá zenekar. 13.40. Gramofon. 18.25. Táncczene. 21. Tarka est Frankfurtból. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 13.05. Rzkar. 17. Gramofon. 18. Népdalok. 18.30. Népdalok. 19. Jazz. 23.50. Rzkar. — Berlin. 17.30. Zongoraverseny. 18. Tübingiai fiúzenekar hangversenye. 19.30. Szórakoztató zene. 22. Szimfonikus hangverseny. 23.10-0.30-ig táncczene. — Hellsberg. 17.15. Könnyű zene. 20.15. Frey Emil zongoraversenye. — Langenberg. 18. Szórakoztató zene. 21.30. Szimfonikus hangverseny. Majd 25-ig táncczene. — Milano. 20.15. Könnyű zene. 20.40. Gramofon. 21.45. Mascagni: A kis Marat, opera. — Róma. 18.30. Ének-és zenekari hangverseny. 21.10. Gramofon. 22. Hangverseny. Utána jazz. — Varsó. 18.35. Délutáni zene. 20.30. Gramofon. 21.15. Könnyű zene. 24. Táncczene.

PÉNTEK, OKTÓBER 9.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Rendőrzeekar. 19.10. Rendőrzeekar. 21. Hangosfilmek zenéje. — Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. 13. Déli harangszó. 13.05. Hangverseny. 5. Mesék. 6. Az új vaskorszak csodái. Fábry Frigyes előadása. 6.30. Brassói ifj. Kozák Gábor és cigányzenekarának hangversenye. 7.30. Gyorsíró tanfolyam. 9. Orgonahangverseny a szégedi Fogadalmi templomból. 10.45. Magyar nóták német fordításban. Előadják Szabó Lujza és Cselényi József. Kisér Bura Sándor és cigányzenekara. Majd: Szalonzenekari hangverseny. — Bécs. 12.30. Sívving zenekar. 13.40. Gramofon. 17.35. Könnyű zene. 23.15. Cigányzene Budapest-ről. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 13.05. Rendőrzeekar. 16.30. Gramofon. 18. Nemzeti dalok. 18.30. Divatos dalok. 19. Kávéházi zene. 23.50. Hangverseny. — Berlin. 19.30. Géczy Barnabás zenekara. 20.30. Szimfoniák. 23. Hangverseny. Majd szórakoztató zene. — Hellsberg. 17.30. Könnyű zene. 22.20. Hufeld Arno: Nyomor c. rádióoperája. — Kassa. 15.30. Gramofon. 18. Fuvolaverseny. 19. Magyar óra. — Milano. 18. Gramofon. 20.20. Könnyű zene. 22.15. Kamarazene. — Pozsony. 15.15. Német és magyar hangverseny. — Róma. 18.30. Szórakoztató zene. 21.10. Gramofon. 22. Kálmán: A csikágó hercegnő, operett. — Varsó. 17.40. Falusi zenészek hangversenye. 18.35. Szórakoztató rendőrzeekar. 20.30. Gramofon. 21.15. A filharmonikusok hangversenye. Utána hangverseny és tánc zene.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyancsak az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel. **Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.**

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16. **Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J-u.** **Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,** **Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.**

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület. **Ambruster-trafik, Denel-ház.**

V. Lázár Vilmos-uccai tőzsde **Avedic Árpád dohánytőzsde, volt Kossuth- és Vécsey-ucca sarok, rendőrséggel szemben.**

Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadói hivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog jelenni.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel.